

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Teologická fakulta
Katedra filosofie a religionistiky

Bakalářská práce

PROBLEMATIKA STÁŘÍ KNĚZE NA PŘÍKLADU
PÁTERA MARTINA VÍCHA

Vedoucí práce: doc. Mgr. Jaroslav Vokoun, Th.D.

Autor práce: Jana Kovandová
Studijní obor: sociální a charitativní práce
Forma studia: kombinovaná
Ročník: čtvrtý

2010

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

11.dubna 2010

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Mgr. Jaroslavu Vokounovi, Th.D.
za trpělivé a metodické vedení práce. Mé poděkování patří též všem, kteří mi
věnovali svůj čas a bez jejichž vzpomínek by nemohla práce vzniknout.

OBSAH:

Úvod.....	6
1 Problematika života seniorů.....	8
1.1 Vymezení pojmu stáří a stárnutí.....	8
1.1.1 Druhy stáří a jeho periodizace.....	9
1.1.2 Strategie vyrovnávání se s vlastním stářím (5 modelů stárnutí).....	10
1.2 Změny a projevy stáří.....	11
1.2.1 Chorobné procesy a ohrožení ovlivňující stáří.....	12
1.3 Potřeby a hodnoty ve stáří.....	12
2 Stáří kněze.....	13
2.1 Specifikum kněžského stáří.....	13
2.2 Možnosti řešení stáří u kněze.....	14
3 Sledovaný cíl (problém).....	16
4 Stanovení hypotéz(y).....	16
5 Použitá metoda zjišťování.....	16
6 Vlastní zjišťování.....	17
6.1 Charakteristika respondentské skupiny.....	17
6.2 Organizace a sběr informací.....	18
6.3 Výstupy (výsledky rozhovorů).....	19
6.3.1 Ze života P. Martina Vícha.....	19
6.3.2 Život na dobršské faře	21

6.3.3 P. Martin Vích – obyvatel Domova klidného stáří v Sousedovicích.....	26
6.3.4 Pobyt P. Martina Vícha v terapeutické komunitě Sananim v Němčicích..	33
6.4 Vyhodnocení (hypotéz) a shrnutí výsledků.....	42

Závěr.....	44
-------------------	-----------

Seznam použitých zdrojů (literatury).....	46
--	-----------

Seznam zkratk.....	49
---------------------------	-----------

Seznam příloh.....	50
---------------------------	-----------

Přílohy

Abstrakt

Úvod

Problematika stáří a seniorů je, nebo v blízké době bude, aktuálním tématem zejména v západní společnosti. Důvodem jsou demografické prognózy a studie, které do budoucna naznačují nárůst a vyšší podíl lidí staršího věku v populaci. Z toho vyplývá, že senioři budou tvořit početně nezanedbatelnou skupinu. K jejich potřebám a požadavkům bude nutno přihlížet, jejich problémy řešit nebo jim lépe předcházet, jejich názory brát v úvahu.

Je nutné si přiznat, že ne všude a ne vždy tomu tak dnes je. Staří lidé se často právem cítí osamělí, nepotřební a na okraji společnosti. Na druhou stranu též mnohdy rezignují na možnosti a výzvy, které jim život, rodina a společnost předkládá.

Stáří je etapou života, která se dotýká každého z nás. Každý má ve svém bližším nebo vzdálenějším okolí někoho, koho můžeme označit za seniora. Je to zcela přirozené období života, se všemi průvodními jevy, které k tomu náleží. Společnost by měla tento fakt vzít na vědomí a otázkám, které se zabývají problematikou stáří věnovat svoji pozornost. Vždyť právem platí, že její vyspělost se pozná i podle toho, jak se dokáže postarat o spoluobčany, kteří potřebují pomoc. Ti, co dosáhli seniorského věku, jsou jednou ze skupin, která často nemá dostatek sil a prostředků, aby tak samostatně učinila.

Prvotní krok na této cestě může udělat každý z nás bez rozdílu a bez toho, že se budeme schovávat a vymlouvat na ostatní. Chce to jen překonat svoje předsudky, náš stereotypní pohled na stáří a na život ve stáří. Můžeme nahlížet na stáří jako na období, které má v životě člověka přirozené místo a jehož význam bychom mu dnes neměli upírat, ale naopak toto postavení se snažit mu navrátit.

Také předmětem mého zájmu a tématem mé práce je problematika stáří. Pro účely mé práce je toto zúženo na specifiku stáří kněze.

Chtěla bych se v ní zaměřit na poměrně málo zpracované téměř okrajové téma problematiky kněžského stáří. Toto dále konkretizovat na příkladu dnes již zesnulého kněze Martina Františka Vícha – správce na Dobrši.

Cílem práce je přiblížit stáří člověka a kněze P.Martina F.Vícha a pomocí dostupných zdrojů zmapovat poslední část jeho života se všemi radostmi i strastmi, které k tomu neodmyslitelně patří.

Práce je rozčleněna do dvou částí. V teoretické části se zabývám obecnými poznatky o stáří opírajícími se o vývojovou psychologii a gerontologii, vymezuji pojem stáří a stárnutí, uvádím potřeby ve stáří, předkládám možnosti péče o seniory v současné společnosti.

V její druhé části přecházím od širšího tématu ke specifikce stáří kněze ve smyslu jeho kněžského poslání. V závěru naznačuji možná východiska řešení tohoto problému, která jsou realizovatelná v současné době v praxi.

V praktické části se snažím o zachycení posledních let života kněze P.Martina Vícha se vším, co ke stáří patří: radosti, starosti, bolesti. a vymezit tak specifika kněžského stáří na konkrétním příkladu. Zjištěné výsledky sledování potom vyhodnotit a porovnat vzhledem k obecným znakům stáří.

Vycházím přitom z rozhovorů s pamětníky, přáteli, farníky, pečovateli i spolupracovníky P.Martina Vícha a dostupných publikovaných informací. Cenným zdrojem pro mne je též souborné vydání publikace Listů z Pošumaví, jejíž autorem je právě otec Martin.

1 Problematika života seniorů

1.1 Vymezení pojmu stáří a stárnutí

Lidská populace všeobecně stárne. Problémem se to stává hlavně v západní společnosti, kde starší lidé tvoří více než dvanáct procent populace a demografické údaje napovídají, že tato čísla budou mít i nadále stoupající tendenci.

Dnešní společnost je popisovaná jako obdélníková, což znamená, že každá věková kategorie má přibližně stejné procentuální zastoupení v populaci. To je oproti situaci, která panovala ještě na přelomu století, velká změna. Tehdy byl podíl osob staršího věku na celkové populaci mnohem nižší.

Stuart-Hamilton ve své knize „Psychologie stárnutí“ označuje současný stav nárůstu podílu starších lidí za „šednutí“ populace.¹ Vysoký podíl seniorů ve společnosti sebou nese a nadále ponese důsledky ve všech oblastech. Největší zatížení je v oblasti ekonomiky.

Pokud bychom chtěli vymežit stáří, je možné ho označit jako jednu z posledních vývojových fází života. Věková hranice, která označuje, že už je někdo starý, je pohyblivá, individuální a také poněkud subjektivní.

Aleš Opatrný, v jedné ze svých přednášek určených na setkání animátorů seniorů, se pokouší označit tento stav: *„Je to fáze života, ve které člověk musí sice poněkud zvolnit tempo, případně zařadit do života více péče o vlastní zdraví, ale přitom z aktivního života neodchází do pasivity. Poznává dál nové věci, ale už ne tak dychtivě jako dříve, protože má zásobu vlastních zkušeností. Ty mu dávají v něčem podklad k relativnímu klidu, ne lhostejnosti, ve které vnímá život. Ví lépe než dříve, co má v životě cenu...“*²

Obecně můžeme hranici stáří vymežit podle určitých projevů, které jsou ke stáří přiřazovány. Tím je ubývání sil, nárůst zdravotních obtíží, ztráty zájmu

¹ Srov. STUART-HAMILTON, I. *Psychologie stárnutí*. Přel.. J. Krejčí. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-274-2. s.13-16

² OPATRŇÝ, A. Konspekt přednášky na Celostátním setkání animátorů seniorských společností v Hradci Králové 22.11.2007

o sociální kontakty a společenské dění, potíže přizpůsobit se změnám, neschopnosti naučit se nové věci, problémy s adaptací na životní situace. Také zjev člověka či dosažený věk je možným kritériem.

Právě dosažení určitého věku je jedním z nejčastěji orientujících ukazatelů. Stárnutí je oproti stáří kontinuální nepřetržitý a celoživotní proces, který probíhá u každého. Člověk stárne už od svého narození. Vývojová psychologie označuje pod „...*pojmem stárnutí zpravidla souhrn změn ve struktuře a funkcích organismu, které podmiňují jeho zvýšenou zranitelnost a pokles schopností a výkonností jedince a jež kulminují v terminálním stádiu a ve smrti.*“³

1.1.1 Druhy stáří a jeho periodizace

Individuální projevy stáří, jejich nástup i podmíněnost jsou příčinnou, že lze jen velmi obtížně vymezit a členit období stáří.

Odborníci se shodují a obvykle rozlišují věk kalendářní, biologický a sociální a tomu odpovídající stáří.

Biologickým stářím označují rozsah involučních změn u daného jedince. Toto není vymezení objektivní, protože tělesné změny, ke kterým ve stáří dochází, jsou velmi individuální záležitostí, kde velkou roli hrají genetické dispozice i vlivy prostředí.

Sociální stáří je chápáno jako splnění určité podmínky pro sociální změnu, změnu životního způsobu nebo ekonomického zajištění. V případě stáří je nejčastějším kritériem odchod do starobního důchodu. V souvislosti se sociálním stářím je možné hovořit o jedné sociální etapě v rámci sociální periodizace. Přičemž prvním obdobím je období dětství, druhé sociální období se nazývá dospělost.

³ LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1284-9. s.202

Samotné stáří připadá na třetí a čtvrtý sociální věk. V třetím věku dochází k poklesu zdatnosti a produktivity. Čtvrtá etapa je označována jako závislost.⁴

K nejběžněji používaným vymezením stáří patří kalendářní věk. Po jeho určitém dosažení, je možné označit člověka za seniora. Za počátek stáří je považován věk 65 let. Vlastní stáří označuje období po dosažení 75 let. Stále však přibývá seniorů, kteří se dožívají 90 a více let tzv. dlouhověkosti.

1.1.2 Strategie vyrovnávání se s vlastním stářím (5 modelů stárnutí)

Stejně tak, jako samotné stárnutí je individuální proces, je i adaptace na něj a na obtíže s ním spojené záležitostí jednotlivce. Vychází z osobnosti starého člověka, z jeho celého předchozího vývoje i ze současné adaptace na stářím změněné podmínky. Odborníci rozlišují v praxi pět modelů, jak se vyrovnat s vlastním stářím⁵

První model, nazvaný *konstruktivní strategie*, označuje aktivní, optimistický a akceptující způsob, jak se vyrovnat se svým nastupujícím stářím. Senioři, takto přistupující k vlastnímu stáří, hledají způsoby, jak jeho obtíže přijatelně zvládnout. Mají radost ze života, jsou družní, snášenliví.

Druhá strategie je označována jako *strategie závislosti*. Označuje chování těch seniorů, kterým nevádí závislost na ostatních, nevyvíjí téměř žádnou aktivitu a mají nízké sebevědomí.

Do třetí kategorie patří jedinci, kteří jsou aktivní, optimističtí, aktivně odmítají pomoc druhých i samotný fakt, že stárnou. Jejich *strategie je obranná*.

Strategii hostility a nepřátelství vůči druhým zaujímají lidé, kteří dávají vinu za své nezdary druhým. Stáří považují za katastrofu, volí nepřiměřené způsoby reagování, jsou agresivní a zahořklí.

Pátým modelem, jak se vyrovnat se svým stářím, je *strategie sebenenávisti*. Volí ji lidé, kteří jsou pasivní, nadměrně kritičtí vůči své osobě a depresivní.

⁴ Srov. MÜHLPACHR, P.; STANÍČEK, P. *Geragogika pro speciální pedagogy*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2510-7. s. 7-11

⁵ Srov. OUDOVA, D. *Vybraná témata z vývojové psychologie*. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2003. ISBN 80-7041-018-3. s. 68-74

Každá strategie a způsob, který je starým člověkem volen by měl být akceptován. Nelze hodnotit, některý z nich jako lepší. Vždy je to individuální záležitost.

1.2 Změny a projevy stáří

Stáří sebou zákonitě přináší řadu změn, jimiž se projevuje. Tyto projevy jsou záležitostmi velmi individuální svojí intenzitou i množstvím. Přesto se podařilo popsat určité společné projevy a změny, které jsou pozorovatelné u většiny stárnoucích lidí.

Z kognitivních změn se výrazně zhoršuje smyslové vnímání a paměť. U většiny osob seniorského věku dochází v důsledku stáří k výraznému zhoršení zrakové percepce a též sluchu. To následně způsobuje většině stárnoucích lidí problémy s orientací prostoru. Ztěžuje jim to i komunikaci s druhými, což může vyvolávat pocity nedůvěřivosti nebo úzkosti.

Také paměť seniorů již není taková. Špatně si pamatují nedávné události, ale události z mládí si dokáží do detailů vybavit.

Ve vyšším věku klesá i inteligence. Především ta, která je měřitelná inteligenčními testy. Naopak je prokázáno, že sociální inteligence zůstává beze změn až do vysokého věku. S inteligencí souvisí i tvořivost. Dále se nepotvrdily předpoklady, že se také tvořivost snižuje spolu se vzrůstajícím věkem. Tvořivá činnost člověka nezná věkové omezení.

I emoce ve stáří doznávají změn. Citové prožívání a jeho intenzita se snižuje. S věkem klesá emoční labilita člověka, což má za následek větší klid a trpělivost starších lidí.

Tak, jak člověk stárne, postupně ztrácí zájem o široké vztahové zázemí. Upřednostňuje méně vztahů, ale intenzivnější. Do popředí vystupuje spíše potřeba emočního zakotvení a přijetí od blízkých.

Pokud se zmiňujeme o vesměs negativních dopadech, které má stáří na člověka, je nutné zmínit i některé možné přednosti dožitého stáří, jakými jsou moudrost a vyzrálost, rozvážnost a zdrženlivost, stálost a spolehlivost, zkušenost a shovívavost.

1.2.1 Chorobné procesy a ohrožení ovlivňující stáří

Pro období stáří je typické, že úzce souvisí s různou mírou chorobných změn. Organismus seniora je výrazně ovlivněn také jeho celkovým zdravotním stavem. Je možné vystopovat některé hlavní okruhy chorobných poruch u seniorů. Staníček a Mühlpachr zmiňují sedm takových oblastí.⁶

Patří mezi ně: *ateroskleróza a její projevy, osteoartróza, osteoporóza, rozedma plic, poruchy zraku, poruchy sluchu a Alzheimerova nemoc.*

Kromě výše uvedených zdravotních obtíží je seniorská populace ohrožena a vystavena dalším rizikům, z nichž mezi nejnezávažnější patří věková diskriminace, zanedbávání a týrání, segregace od společnosti, generační intolerance, přeceňování stejnou měrou jako podceňování. Významným rizikovým faktorem, který ohrožuje v mnoha případech seniory, je také osamělost, zhoršená mezigenerační komunikace a předsudky ze strany většinové společnosti.

1.3 Potřeby a hodnoty ve stáří

Bylo by mylné se domnívat, že starý člověk z důvodu svého stáří již nic nepotřebuje, o nic neusiluje, nemá žádné potřeby, neupřednostňuje žádné hodnoty. Pro každého jedince je životně důležité, aby uspokojoval své fyziologické potřeby jídla, spánku, dýchání, tišení bolesti, správné teploty a fyzického kontaktu.

Pro seniorskou skupinu má navíc klíčový význam uspokojování potřeby jistoty a bezpečí. Senioři touží po stabilitě, důvěře a spolehlivosti. Více než kdy jindy touží po tom, aby někam patřili, aby mohli být užiteční a potřební. Také potřeba lásky u nich vystupuje nápadně do popředí a to zvláště v období samoty a opuštěnosti.

S potřebami těsně souvisí i hodnoty. Představují to, co člověk považuje ze svého hlediska za žádoucí a vhodné. Jednou z nejdůležitějších hodnot pro seniora

⁶ MÜHLPACHR, P.; STANÍČEK, P. *Geragogika pro speciální pedagogii*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2510-7. s.23-25

je hodnota zdraví a zdravého prostředí. Čím je starší, tím stoupá i význam hodnoty rodiny. Pro věřící seniory je ve stáří obzvláště důležitá jejich víra.

2 Stáří kněze

2.1 Specifikum kněžského stáří

Předmětem mé bakalářské práce je zachytit problematiku stáří kněze. Je to zvláště příhodné v době, kdy pokračuje papežem vyhlášený Rok kněží. Jedním z jeho cílů je si uvědomit, jaké poslání a význam mají kněží v našem životě.

Dokument České biskupské konference se zmiňuje, jaké jsou hlavní úkoly a poslání kněze: „*Podstata kněžského poslání spočívá v pokračování přítomnosti Krista jako Hlavy církve. Skrze přijetí svátosti svěcení se člověk milostí Ducha Svatého připodobňuje Kristu – knězi, učiteli a pastýři.....Působení vychází ze spojení s Kristem, z přijetí daru. Duchovní formace má za cíl připravit člověka na kněžství, na oběť, intelektuální formace vede učeníka k tomu, aby se mohl stát učitelem, pastorační formace pomůže osvojit si pastýřskou službu.*⁷

Pokud chceme blíže nahlížet na některý úsek lidského života, musíme to dělat v kontextu jeho celého vývoje. Při tom je nutné též brát v úvahu všechny okolnosti a situace, jako možné determinanty.

V případě kněze je to právě specifikum jeho kněžského života a kněžského poslání se vším, co k němu patří. Ve své diplomové práci⁸ se okrajově tohoto tématu dotýká Jana Řezbová v souvislosti se syndromem vyhoření u kněží. Na základě zpracování dotazníků, které rozdala mezi kněze, vytypovala některé zátěžové faktory v jejich životě.

⁷ Národní rámcový program kněžské formace. Praha: Česká biskupská konference, 2008. s.13

ŘEZBOVÁ, J. *Syndrom vyhoření u kněží*. České Budějovice, 2007. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Dr. Ing. Alois Kříšťan. [cit. 2010-2-20]. Dostupné na WWW: <<http://theses.cz/id/48ym5w/?title=117>>.

Týkaly se všech oblastí - vztahových, profesních i osobnostních. Považuji za důležité, alespoň některé zmínit i vzhledem k tématu kněžského stáří. Mezi nejčastěji jmenované a možné zátěžové faktory, které mohou celoživotně ovlivňovat kněžský život, patří fakt, že kněz žije, bydlí i pracuje na jednom místě. Neodděluje tak sféru soukromí a sféru práce. S tím souvisí i další faktor neomezenosti jeho pracovní doby. Kněží jsou lidem většinou stále k dispozici. Málokterý odchází do důchodu. Ve mnoha případech se častěji stěhují, čímž musí navazovat stále nové sociální vztahy. Velmi významným zátěžovým faktorem pro kněze je samota a většinou i to, že nemá rodinu. Často musí vykonávat více rolí (rádce, zpovědník, učitel, ekonom, zedník..). Při každodenním styku s lidmi je vystaven nutnosti naslouchání lidským problémům.

S rizikovými faktory Řezbová jmenuje i zdroje možné podpory. Těmi může být fungující farní společenství i společenství ostatních kněží, kvalitní duchovní život, odborná pomoc, péče o své zdraví, vědomí vlastního omezení a hranic nebo radost ze služby druhým. Největším zdrojem pro kněze zůstává ale spiritualita. Ta spočívá ve vysluhování i přijímání svátostí, modlitbě, hlásání Slova i četbě.

Je důležité, i pro postihnutí problematiky stáří kněze, vzít zjištěná fakta na vědomí.

2.2 Řešení problému stáří u kněze

Kněz zaujímá v dnešní společnosti své specifické místo. A pokud budeme zmiňovat starého kněze, je jeho postavení o to specifičtější. Kněz, který celoživotně sloužil druhým, a který v důsledku nadcházejícího stáří již není schopný plně zastávat veškeré činnosti, stojí pře problémem, co s ním bude dál. Podobné otázky si klade i otec Kevin Carroll, který žije v Redemptoristické komunitě.⁹ Toto řeší a tyto obavy mají dříve či později v životě všichni staří lidé. Velká většina z nich situaci vyřeší za pomoci vlastní rodiny a příbuzných. Situace je jiná u starého kněze. Příslušníci jeho vlastní rodiny již většinou nežijí nebo jsou

⁹ RODRIGUES, M. Life of the ageing priest. *The Catholic Weekly* [online]. 2003, [cit. 2010-3-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.catholicweekly.com.au/03/nov/2/30.html>>.

přibližně ve stejném věku jako je on. Totéž se týká také farní hospodyně. Pokud mu s kněžskou službou nevykomuže mladý kněz, a to je v našich podmínkách téměř nereálné, stojí starý kněz před důležitým rozhodnutím. Příliš možností se nenabízí. Pomineme-li možnost prožít závěr kněžského života v původní rodině, mnoho se nenabízí.

Nastane-li situace, že starý kněz již nemůže sám přebývat na faře, může zvolit odchod do některého charitního nebo kněžského domova určeného pro duchovní . Zde je postaráno o kněze-seniory, kteří potřebují pomoc k běžnému životu a chtějí žít nadále v církevním prostředí se zachováváním duchovních potřeb.

Druhou možnost nabízí občanské sdružení Cesta 121. Sdružení bylo založeno v roce 2008. Jeho smyslem je pomáhat stárnoucím kněžím, aby mohli svůj život dožít v prostředí, ve kterém se cítí být doma.¹⁰

¹⁰ Srov. RANDA, A.; SIOSTRZONEK, P.P. Pojd'te s námi pomáhat stárnoucím kněžím. *Občanské sdružení Cesta 121*.

Jak cesta 121 pomáhá stárnoucím kněžím?. *Katolický týdeník*, 2008, roč. 19, č. 50, s. D.

3 Sledovaný cíl (problém)

Na základě vyhodnocení rozhovorů s pamětníky a informací z dostupných zdrojů zachytit a popsat problematiku stáří kněze na příkladu P. Martina Vícha. Toto konfrontovat s obecnými poznatky vývojové psychologie a geriatry a ukázat specifiku kněžského stáří.

4 Stanovení hypotéz(y)

Hypotéza 1

Předpokládám, že v typických projevech a znacích stáří nebudou výraznější rozdíly mezi stářím kněze a stářím ostatních seniorů.

Hypotéza 2

Lze očekávat, že starý kněz bude více zdůrazňovat svoje spirituální (duchovní) potřeby a vykonávání své kněžské služby.

5 Použitá metoda zjišťování

Za základní použitou metodu při sledování je zvoleno osobní dotazování formou individuálního osobního rozhovoru.

Jako doplňující metoda byla zvolena analýza již publikovaných literárních zdrojů-rozhovorů s P. Víchem a článků z regionálního tisku.

Neopomenutelným pramenem je i osobní výpověď P. Vícha o stáří a stárnutí v písemné podobě ve vydání Listu z Pošumaví.

6 Vlastní zjišťování

6.1 Charakteristika respondentské skupiny

Výběr respondentů byl podmíněn sledovaným cílem se snahou zachytit danou problematiku v co nejširších souvislostech a z různých pohledů. Toto umožnilo poměrně velké množství oslovených účastníků. Někteří z nich později z blíže neuvedených důvodů odmítli rozhovor, nezúčastnili se pro nemoc a obtíže stáří či vyjádřili obavu ze samotného rozhovoru nebo rozhovor odložili na později neurčitou dobu. Pro nejužší spolupráci se tak podařilo získat třináct oslovených osob.

Vymezit charakteristiku této skupiny jednoznačně nelze. V rámci rozhovorů nebyly o respondentech zjišťovány bližší údaje. Přesto se pro orientaci a představu pokusím o jejich začlenění, neboť se domnívám, že je to vypovídající směrem k uskutečněným výpovědím.

Dotazovaní přísluší ke všem věkovým skupinám. Nejstarší z nich je vrstevníkem P. Vícha, nejmladší vypovídající je chlapec školního věku. Největší počet tvoří lidé středního a předdůchodového věku. Zajímavostí je fakt, že naprostá většina respondentů jsou muži v poměru 10:3. Převážná většina vypovídajících žila nebo dosud žije v širším regionu, jehož součástí je i působiště P. Vícha.

Různorodou skupinu tvoří respondenti i co se týká dosaženého vzdělání či profesního zařazení. Jsou mezi nimi důchodci, dělníci, novinář, duchovní, penzionovaný lékař, učitel, pečovatelka, žák, senátor, ředitelka seniorského domova.

Co má ale vypovídající hodnotu, je vztah respondenta k P. Martinu Víchovi. To, z jaké pozice se k němu jednotlivý účastník vztahuje. Zda o něm vypovídá z pozice farníka, přítele, lékaře, spolupracovníka, skauta, pečovatele nebo politika. Neméně významné je také to, co dotyčný na osobnosti P. Vícha a jeho životě akcentuje, zda jeho kněžství, vztah k druhým, občanské aktivity, činnost s mládeží a skauty, péči o druhé, politickou minulost nebo obyčejné lidství.

Přesto se podařilo vystopovat jeden společný rys příznačný pro všechny zúčastněné a tím je křesťanská orientace.

6.2 Organizace a sběr informací

V průběhu období prosinec 2008 - březen 2010 byly uskutečněny individuální rozhovory s účastníky šetření.

První výběr jsem směřovala k respondentům z nejbližšího okolí P. M. Vícha. Další jsem uskutečnila na základě odkazů a předchozích doporučení. Vybrané respondenty jsem většinou oslovila telefonicky nebo prostřednictvím elektronické pošty a následně si domluvila schůzku.

Můj prvotní záměr, vést rozhovor s předem připravenými otázkami zaměřenými na problematiku stáří kněze, se v praxi neosvědčil. Vypovídající měli často jinou představu o tom, co chtějí sdělit prostřednictvím svých vzpomínek a prožitků. Přistoupila jsem proto při sběru informací k volnému dotazování, kdy jsem předem představila svůj záměr a cíl práce, ale ponechala jsem na samotném respondentovi, co považuje za důležité mi sdělit. Při vedení rozhovorů tímto způsobem bylo možné zachytit i další zajímavosti a souvislosti, které přinášejí vhled do dané problematiky a osvětlují blíže situaci a ke kterým by jinak nebylo možné dospět.

Záznamy rozhovorů jsem prováděla písemně. Hlavním důvodem, proč jsem upustila od nahrávání na diktafon, byla možná nedůvěra hlavně ze strany starších respondentů. Se záznamem rozhovoru formou stručných poznámek všichni dotazovaní souhlasili. Konečný záznam rozhovoru jsem následně upravila, výpovědi poté rozčlenila a seřadila dle časové posloupnosti.

Mezi nejčastější nevýhody tohoto způsobu patřilo opakování výpovědí, příliš osobní informace, nepřesné odpovědi, nezdědka vzpomínající odbíhali od tématu stáří.

Při vyhodnocování výpovědí byly tyto zkreslující informace vyloučeny.

Dalším zdrojem informací, o které se opírám, je dostupná literatura zmiňující osobnost P. M. Vícha. Nutno podotknout, že je ke škodě, že v průběhu života jeho osoba zůstala na okraji zájmu.

Při sběru podkladů čerpám z knihy Vojtěcha Vlčka „Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel“ a knihy Miloše Doležala „Prosil jsem a přiletěla moucha“. Cenným zdrojem informací je též gratulační sborník vydaný při příležitosti výročí 40 let

kněžského působení P. M. Vícha na starobylé Dobrší nazvaný „List z Pošumaví“. Obsahuje 15 ročníků Listu z Pošumaví z období let 1993-2007, jejichž autorem je otec Martin.

Tyto publikace společně s uskutečněnými rozhovory jsou nosnými prvky, ze kterých vycházím při svém zjišťování.

6.3 Výstupy (výsledky rozhovorů)

6.3.1 Ze života P. Martina Vícha

Stáří je nedílnou součástí lidského života. Na dosažení či nedosažení integrity ve stáří má vliv celý život člověka. Pokud chceme zachytit jeho poslední úsek, je nezbytné vztahovat ho i k předchozím etapám.

V životě každého člověka jsou určité důležité okamžiky a události, které lze označit za mezníky na jeho cestě a které ho směřují. I na životní cestě P. Martina Vícha tomu tak bylo.

Narodil se 12.6.1921 jako v pořadí třetí dítě v Jiříkově u Litomyšle do rodiny ševce. I když od dětství toužil po tom stát se knězem, nebylo to možné z finančních důvodů, a tak se vyučil zahradníkem ve Vysokém Mýtě. V jednom z rozhovorů sám vysvětluje tuto volbu: *„Mám rád květiny a obdivuji jejich pestrost. Jak nás musí mít Pán Bůh rád, když stvořil takovou krásu. Když dáte kytičku na stůl, ukazujete svou úctu a lásku tomu, kdo přichází. Jezdili jsme prodávat na trh zeleninu a já dělal „speciální“ zeleninové balíčky. Zelí doprostřed, kedlubnu nahoru, po stranách mrkev, okurky. Chtěl jsem, aby se hospodyním líbily a měly vše potřebné pohromadě. Nestačil jsem se divit, jak rychle se prodávaly.“*¹¹

Pracoval již jako zahradník v Chocni, když při balení zeleniny objevil v novinách inzerát o otevření internátu pro pozdní kněžská povolání Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti – petrinů v Písku. Tam nastoupil v roce 1941 a poté

¹¹ BLAŽKOVÁ, M.; VLČEK, V. *Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. ISBN 80-7192-688-4. s.362

roku 1945 byl přijat do noviciátu a následně ke studiu teologie v budějovickém semináři.

V prosinci roku 1949 byl předčasně vysvěcen tehdejším biskupem Josefem Hlouchem. Po záboru klášterů v roce 1950 zůstal jako jeden z mála v klášterním kostele Panny Marie Růžencové v Českých Budějovicích jako jeho duchovní správce. Tím byl až do svého zatčení v roce 1953. Ve vykonstruovaném procesu byl za údajnou velezradu 18.12.1953 odsouzen na 10 let.

Během svého uvěznění pracoval v uranovém dolu ve Rtyni v Podkrkonoší, prošel věznicemi Pankrác, Valdice a Mírov. V uranovém dolu přežil zával a též zachránil život spoluvězni a evangelickému kazateli Janu Rubíkovi. Často se ve svých vzpomínkách vrací k tomu, jak k závalu došlo.

„Důlní Týfa nás při sfárání varoval: „Země je dnes v pohybu, buďte oparní!“ Dole jsme sloužili mši svatou. Kalich nahradila lžička, jako paténa sloužilo víčko od konzervy...Pak jsme se s Františkem Babíčkem dali do práce na stavbě podpěrné zdi. Po odstřelených kamenech se vytvořila jáma, která nás patrně zachránila před smrtí. V té jsme byli skrčeni, když pod tíhou klesajícího stropu pískaly jako varhany dřevěné podpěrné sloupy a ze stropu se uvolnily černé kamenné placky. Jedna z nich zasáhla i moji nohu a František z ní ten balvan odvalil...Modlili jsme se a dávali si vzájemně rozhřešení. V ruce jsem pevně svíral v cigaretovém papírku zabalenou Nejsvětější svátost...Teprve nazítří večer jsme v otvorech mezi kameny uviděli pronikavé světlo hornických reflektorů...“Zdař Bůh! Zdař Bůh!“¹²

Po předčasném propuštění na amnestii v roce 1960 pracoval v Komunálních službách v zahradnictví u hřbitova v Mladém u Českých Budějovic.

Do duchovní správy se směl vrátit v roce 1967, kdy byl „za trest“ ustanoven správcem farností Dobřš a Vacov a později i Čestice. Farnost Dobřš spravoval téměř až do konce svého života po dlouhých 41 let.

¹² DOLEŽAL, M. *Prosil jsem a přiletěla moucha*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004, s. 64-75. ISBN 80-7192-906-9. s.70

V roce 2005 mu bylo prezidentem Václavem Klausem propůjčeno vyznamenání Řád T.G. Masaryka III. třídy za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva.

Od roku 2006 pobýval v Domově klidného stáří u sv. Anny v Sousedovicích, jehož zřizovatelem je Oblastní Charita Strakonice. Od roku 2007 až do své smrti žil v zařízení Sananim v terapeutické komunitě Němčice, kde se o něj starali jeho klienti. Zemřel 7.10.2008 ve strakonické nemocnici a pohřben je v Mladém u Českých Budějovic.

6.3.2 Život na dobršské faře

Dobrš – starobylá obec v Pošumaví leží na západ od Volyně v okrese Strakonice. První doložená zmínka o ní pochází z roku 1352. Její historie zasahuje svými počátky do raného středověku. V obci je několik významných památek. Jednou z nich je původně románský kostel Zvěstování Páně před nímž je pomník vlasteneckého kněze Ondřeje Fr. Jakuba de Wald. Druhou románskou památkou je nedaleký kostelík – kaple sv. Jana a Pavla. Ve vesnici žije v současné době okolo 70 místních obyvatel.

Z obce, položené v nadmořské výšce 715 metrů, je za pěkného počasí malebný výhled do širokého okolí a na šumavské vrchy. Okolní podhorská krajina je členitá, má svůj půvab a nenápadnou krásu.

A do těchto míst roku 1967 nastupuje kněz Martin František Vích. Přichází z Českých Budějovic, kde pracoval jako zahradník. Po obdržení dekretu do duchovní správy nastupuje jako správce farnosti do Dobrše, kde 9.4.1967 slouží první mši svatou.

Sám Martin vzpomíná: *„Kostel byl plný, ale to víte, Budějovice to nebyly. Po mši jsem zamířil na kopec ke kostelíku sv. Jana a Pavla, díval se směrem k Budějovicům a stěžoval si: „Pane Bože, do jaké tramtárie jsi mě poslal!?“ Za rok, když se pan biskup Hlouch vrátil z internace a chtěl, abych šel zase do*

Budějovic, už se mi nechtělo. Tak mi Šumava a její lidé přirostli k srdci. A jsem zde rád dodnes.“¹³

Na jeho příchod a jejich první setkání vzpomíná i místní rodačka a farnice paní Jarmila Kramlová (J.K.): „A tak za pár okamžiků došlo k setkání ... Jak jsme tak společně kráčeli pozvolna k Dobrši, snažila jsem se nenápadně vyptávat, kým vlastně je a proč do Dobrše přichází. Jeden z prvních zvědavých dotazů mířil samozřejmě k onomu krumpáči. I dostalo se mi odpovědi, kterou jsem pochopila a jež se obrazně naplnila až v následujících desítkách let. „Mám jej s sebou, abych tady trochu srovnal ten dobršský kopec!“

A rovnal tento dobršský kopec v přeneseném významu plných 41 let. Za tu dobu se událo mnoho změn nejen v životě otce Martina.

Na to, jaký byl život na dobršské faře, vzpomíná většina dotazovaných. Všichni se shodují na tom, že byla místem setkávání, vždy otevřená, kdykoliv k dispozici jako bezpečné místo, které poskytne přístřeší, azyl. Nešlo ale jen o místo jako takové, mnohem důležitější byl ten, který byl s tímto místem bezprostředně spjat a to byl právě otec Martin. Nikdy se zbytečně nevyptával příchozího, nikdy neodsuzoval, ale vždy byl připravený nabídnout pomoc materiální i duchovní.

Pan Alois Vondrášek (dále jen A.V.) varhaník a akolyta vzpomíná, jak dostal v 70. letech tip na Dobrš jako na místo, kde by našel útočiště se skautskou mládeží. Od samého začátku je otec Martin přivítal s laskavým a otevřeným srdcem a dal jim k dispozici faru ve Vacově.

Na dobršské faře v té době byly dvě hospodyně, které neustále něco vařily. Otec Martin rád a často zval skauty na oběd se slovy: „Dnes máme dobu mrkvovou, včera byla doba bramborová a zítra bude asi zelná,“ s úsměvem komentoval poněkud jednotvárný farní jídelníček. Před každým obědem byla vždy pravidlem modlitba. Ale to „vždy“ neplatilo tak docela vždy. Martin

¹³ DOLEŽAL, M. *Prosil jsem a přiletěla moucha*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004, s. 64-75. ISBN 80-7192-906-9. s.73

s humorem někdy dodával: „Nemusíme se furt modlit, aby Bůh viděl, že se pořád cpeme.“

A.V. dále vzpomíná na dobrotu, laskavost a otevřenost otce Martina. Vždy, když se s někým setkal, rozzářil se, vždy chtěl něčím obdarovat. Nikoho nenechal bez povšimnutí.

Také další vzpomínající Josef Kalbáč (J.K.) poznal otce Martina jako člověka velkorysého a tolerantního, který nikdy neodmítl, pokud ho někdo požádal o kněžskou službu. Pokřtil i děti rodičů, u nichž nebyla záruka další křesťanské výchovy. Toto komentoval: „Dítě za to nemůže. Může jít někdy jinou cestou a nikdo neví, jakou se vydá.“

Dále se J.K. zamýšlí nad tím, co vykonal otec Martin na poli občanském a lidském. Jak hledal cesty k odpuštění a usmíření mezi lidmi. Byl překvapován bezprostředností otce Martina s jakou přistupoval i ke zcela neznámému člověku, v každém viděl svého bratra.

Vzpomíná na podzim 2005, kdy prezident republiky propůjčil otci Martinovi Řád T.G. Masaryka III. třídy za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva. Jedním z důvodů tohoto vyznamenání bylo nasazení vlastního života otce Martina na záchranu života spoluvězně a evangelického kazatele Jana Rubíka (příloha XI.).

Oceněný Martin s nesmírnou radostí všude vyprávěl o návštěvě Pražského hradu a o setkání s prezidentem. Vyznamenání všem ukazoval a se všemi se chtěl podělit o radost z něj. „Není jen moje, ale i vaše,“ dodával.

S přibývajícím věkem se otec Martin ve svých vzpomínkách stále častěji vrací k období svého uvěznění. Vzpomíná na Vánoce ve vězení, na konání podzemních bohoslužeb, na zával, který jen náhodou přežil i na záchranu života J. Rubíkovi. Trvalou připomínkou těchto událostí je mu „muklovská krabička“ (příloha VII.). Z fotografií v přílohách i z rozhovorů se vzpomínajícími můžeme vidět, že „muklovská krabička“ s Martinem putovala na všechna místa, kde pobýval v závěru svého života.

Je to původně krabička první pomoci, která obsahovala vše potřebné ke konání podzemních mší. Martin ji při svém propuštění z vězení zachránil a až do konce

svého života pečlivě opatroval všechny ty jemu drahé věci, které ukrývala. Byla v ní lžička na proměňování, ampule od léků na víno, vzor neproměněné hostie, motáky na cigaretových papírcích, růženec ze šněrovadla, křížky z drátků od granátů a papírový betlém. Obsahovala též rukopis Rubíkovy básně „Princezna Mirandolína“, kterou napsal Rubík ve vězení a jehož protagonistou je otec Martin. Je udivující, že Martin v závěru svého života v sobě našel sílu a dokázal toto dílko sám ještě vydat tiskem. Jak sám píše, ke knižnímu vydání ho povzbudilo ocenění Řádem T.G. Masaryka za záchranu života výše zmiňovaného autora.

Senátor J.K. také oceňuje dobrou spolupráci, kterou měl s otcem Martinem při opravách a údržbě některých sakrálních staveb a památek v Dobrší a okolí. Váží si toho, že otec Martin věnoval velkou část svého odškodnění za roky strávené ve vězení právě na ně. Příkladem může být čestická Kalvárie (příloha I.), Dobrš a mnoho dalších opravených střech a fasád okolních kostelů, kapliček a far.

Jiný farník v souvislosti s kapličkami připomíná velkou starost otce Martina o jejich budoucí osud. A nešlo jen o záležitosti stavební. Otcí Martinovi velmi záleželo, aby se zachovala tradice konání mší i v těch nejmenších kapličkách. Dodává, že Martin měl vždy připravený jejich přesný rozpis a i přes svoji omezenost pohybu se snažil, aby žádnou z nich nevynechal. Nikdy nezapomněl pochválit případnou opravu nebo jejich výzdobu (příloha VIII.).

Tentýž farník zdůrazňuje, s jakou pečlivostí a láskou se otec Martin sám podílel na výzdobě kostela. Nezapřelo se, že se vyučil zahradníkem. Jeho květinové aranžmá bylo vždy vkusné a zároveň skromné, se smyslem pro cit. Neopakovatelné kouzlo měly svatby před kostelíkem sv. Jana a Pavla (příloha X.).

S přibývajícím nemohoucností se chtěl Martin alespoň organizačně podílet na výzdobě oltáře.

Až do pozdního věku s láskou psal a připravoval svůj List z Pošumaví. Pravidelně každý měsíc v něm oslovoval své farníky, aby je seznámil s tím, co se chystá v široké farní rodině, citlivě přibližoval krásu okolní přírody, důležité události ve společnosti propojoval s událostmi v Písmu. Čtenář si tak ani nestačil povšimnout, že je vlastně duchovně vzděláván. S věkem mu příprava na jejich vydávání zabírala stále více a více času (příloha XXVII.).

Mnozí farníci také vypovídali, že otec Martin byl ve svém mládí aktivním skautem. I když se již nyní nemohl pro svůj pokročilý věk aktivně účastnit jejich aktivit, vždy se zajímal o dění v jejich organizaci (příloha III.). V 90. letech dokonce byla na Dobrši uspořádána skautská pouť (příloha V.). Zde byl Martinovi při slavnostní mši předán Řád čestné lilie v Trojlístku (příloha IV.). Skauti Martina doprovázeli při všech důležitých událostech v jeho životě a doprovodili ho i na jeho poslední cestě (přílohy VI., XXV.).

Přítel a lékař pan M. Jindrák (M.J.) vzpomíná, jak v 80. letech byl Martin často objektem zájmu příslušníků StB právě kvůli práci s mládeží. Mnohokrát byl vyslýchán a byl na něj vyvíjen nátlak ke spolupráci. Jeden takový výslech se konal přímo v lese a Martin k němu byl předveden, když jel na mši do Čestic. Po něm mu musel M.J. dodávat duchovní podporu.

S přibývajícím věkem zákonitě ubývalo sil otci Martinovi. Bylo stále více situací, kdy vyžadoval pomoc druhých. On, který celý život tuto pomoc nabízel, se nyní ocitá v pozici, kdy ji sám potřebuje.

S kněžskou službou Martinovi od roku 1996 vypomáhal pomocný jáhen pan Josef Matějka. Rozhodl o tom tehdejší generální vikář Václav Dvořák na vikariátní schůzi ve Volyni, když otec Martin odcházel do nemocnice na operaci s kýlou. Od roku 2001 s kněžskou službou vypomáhají také petríni.

Také na dobršské faře se v posledních letech střídali skauti i klienti z terapeutické komunity z nedalekých Němčic, aby přiložili ruce k dílu tam, kde je to zapotřebí. Pomáhali s prací na zahradě i ve farním skleníku, při přípravě dříví na topení, při úklidu i vaření. A dělali to rádi, vždyť měli otci Martinovi co vrátet.

Situaci řeší po určitou dobu též „civilkáři“, kteří zde plní svoji náhradní vojenskou službu. Příležitostně vypomáhá někdo z místních nebo chalupářů. Postupně toto ale přestává stačit. Také forma náhradní vojenské služby mezitím zanikla. Je třeba najít řešení. Navíc v předjaří roku 2006 se zhoršuje zdravotní stav otce Martina, rozbouřila se artróza a je nutný pobyt ve volyňské nemocnici. Pomoc přichází od farníků a místních. Ti si rozepsali služby na dobršské faře, kde se střídají o topení, úklid a nákupy.

Situace je na čas vyřešena, ale všichni si uvědomují, že to není řešení konečné. Také Martin má obavy. Co bude s hospodyní Martou? Co dál s farou?

6.3.3 P. Martin Vích – obyvatel Domova klidného stáří v Sousedovicích

Po zimě 2006 se zdravotní stav otce Martina i tety Marty nadále zhoršuje. Oběma ubývají v důsledku stáří síly, je zapotřebí stále více a více péče. Jsou špatně pohybliví, nemohoucí, plně nestačí v sebeobsluze, potřebují pomoc s úklidem, nákupy, vařením i hygienou. U tety se navíc objevují známky počáteční stařecké demence, otec Martin má veliké problémy s dolními končetinami, což mu velmi znesnadňuje chůzi.

Situaci řeší krátkodobé pobyty M.V. ve volyňské léčebně dlouhodobě nemocných, kam přichází na doporučení čestického lékaře a na základě vyšetření ve strakonické nemocnici. Pobyt má zajistit celkovou léčbu a rehabilitaci nohou. I odtud na víkendy stále dojíždí, nebo je spíše dovážen obětavým Vlastíkem, domů na Dobrš, kde i nadále slouží nedělní mše. S tetou Martou na dobršské faře, v době pobytu M.V. v nemocnici, je bývalý a ne příliš spolehlivý klient němčické terapeutické komunity Jára P.

Tento stav je nadále neudržitelný. Situace se řeší ve spolupráci s biskupstvím a jako vhodné řešení se nabízí pobyt v charitním zařízení v Domově klidného stáří sv. Anny v Sousedovicích.

Domov klidného stáří v Sousedovicích je zařízení, které provozuje Oblastní Charita Strakonice, jenž je součástí Diecézní Charity České Budějovice. V provozu je od 24.5.2004 a jejího slavnostního otevření se zúčastnil i otec Martin.

Je malým domovem rodinného typu pro 30 seniorů s bohatou nabídkou aktivit včetně možnosti chovu drobného domácího zvířectva. Svým stylem vyhovuje zejména lidem se vztahem k přírodě a těm, kteří preferují menší rodinný kolektiv. Jsou zde poskytovány pobytové služby uživatelům, kteří mají sníženou

soběstačnost z důvodu věku či postižení a jejichž situace vyžaduje nepřetržitou pomoc jiné fyzické osoby.¹⁴

Cílovou skupinou jsou především osoby seniorského věku, osoby tělesně či jinak zdravotně postižené a osoby s chronickým onemocněním. Cílem je umožnit klientům za pomoci personálu celkovou rehabilitaci fyzickou i psychickou, vykonávat běžné činnosti, být co nejméně závislý na vnější pomoci. Toto vše při zachování lidské důstojnosti a na základě vlastní volby.

O pobytu otce Martina v DKS vypovídají zejména jeho zaměstnanci: ředitelka Olga Medlínová (dále jen O.M.) a tehdejší vedoucí stacionáře a hlavní ergoterapeutka Ana Pospíšil (A.P.). Také mnozí další účastníci rozhovoru (senátor Josef Kalbáč, farník Vlastimil Lukáš, katechetka Marie Nehezová) se k době pobytu v Sousedovicích vrací.

Do tohoto zařízení nastupuje Martin Vích 22.8.2006 přímo z volyňské léčebny. Nástup tety Marty tomu o několik dní předchází. Otec Martin měl velikou obavu o její další osud, chtěl se o ni postarat a proto žádá o umístění v DKS i pro ni. Oběma byl vyřízen téměř současný nástup.

Jejich vzájemná závislost, která vyplývala z jejich dlouhodobého soužití na dobršské faře, byla nyní ve stáří a v novém prostředí zvláště zřetelná. Hospodyně ho oslovovala „patere“, on jí „teto Marto“. Po celou dobu sousedovického pobytu se každodenně nezapomněli na sebe vzájemně informovat. Při podávání oběda směřovala první otázka starostlivé hospodyně na to zda „...pater dostal již jídlo? A dost?...“ Také M.V. téměř pravidelně projevoval přání: „Zavezte mě k Martičce...“, aby potěšil věrnou farní hospodyně. Nástup do DKS byl však již nutným řešením pro oba dva.

A.P. vzpomíná na jejich poněkud neutěšený stav v této době. „Jejich zdravotní stav včetně hygieny nebyl uspokojivý. Oběma bylo nutno opatřit nové brýle, protože ty staré nebyly vyhovující a neměly ani obě ručičky. Také bylo třeba zajistit návštěvu stomatologa a opravu chrupu. Při svém nástupu do DKS otec

¹⁴ Výroční zpráva Oblastní charity Strakonice za r. 2008. *Charitáček*, květen 2009, 11.číslo občasníku. s.3

Martin používal k chůzi nestandardní podomácku vyrobené hole, které v Sousedovicích byly vyměněny za klasické francouzské hole. Z Dobrše si též přinesl některé věci potřebné ke kněžské službě, které si však vyžádaly nezbytnou údržbu. Bylo potřeba vyspravit a vyprat kněžskou štolu, albu i roucho. Jeho breviář i misál byly taktéž v neudržovaném stavu“.

Počáteční komunikace M.V. v DKS byla poznamenána nejistotou a mrzutostí, která je typická pro starší lidi, kteří jsou vystaveni do situace změny prostředí. Obojí ale brzy pominulo tak, jak se postupně sžíval s novým prostředím.

Ke svému pohybu v DKS využíval dle svého momentálního a proměnlivého zdravotního stavu též chodítka a invalidní vozík. A.P. také vzpomíná, s jakými obtížemi se potýkali, než se podařilo přimět otce Martina k používání vozíku. Zde se musel přimluvit i strakonický vikář při jedné ze svých návštěv se slovy: „Martine, prosím tě, sedni si na ten vozík, bude to tak pro tebe lepší.“ Trvalo to ale delší dobu, než na tuto variantu přistoupil a vozík začal používat.

V Sousedovicích s otcem Martinem též rehabilitovali a cvičili ve snaze opět mu alespoň částečně umožnit samostatný pohyb a zlepšit hybnost zvláště pravé nohy. Toto se setkalo se střídavými úspěchy, kdy se M.V. dařilo pomalu stavět s použitím francouzských holí a vzápětí musel opět usednout na vozíček. Při veškerém pohybu a manipulaci si dával velký pozor a byl opatrný na svoji pravou nohu. Jakýkoliv dotyk nesl s projevovanou nelibostí.

Během svého pobytu v Sousedovicích sdílel otec Martin svůj pokoj postupně se třemi spolubydlícími. Z kapacitních důvodů nebylo možné v té době vyhovět jeho přání a umístit ho na samostatný pokoj. Na druhou stranu je třeba zmínit, že v jeho případě by to bylo řešení více než žádoucí, jelikož byl specifickým klientem zařízení, což se odvíjelo od jeho kněžství. Kromě nutného soukromí, které potřebuje každý senior, potřeboval jako kněz ve zvýšené míře klid, který je zapotřebí k jeho duchovnímu rozjímání, k modlení breviáře, pravidelnému psaní Listu z Pošumaví, přípravě na svátosti i přípravě na mše, které každý čtvrtek sloužil přímo v kapli v DKS a v neděli na Dobrši. Důležitá v jeho případě byla i možnost intimity a soukromí při hygienických činnostech a oblékání. Toto vše není možné zachovat, pokud společný pokoj sdílí více klientů.

Další skutečností, která bránila dostatečnému zajištění soukromí, byly podle obou vypovídajících četné každodenní návštěvy, které se střídaly u otce Martina. Chodili ho navštěvovat jeho farníci, klienti z terapeutické komunity z Němčic, bratři skauti i jeho spolubratři v kněžské službě a také klienti zařízení. Pravidelně za ním docházeli i věřící, které on připravoval ke svátostem křtu, pokání a manželství. Není divu, zvláště u člověka seniorského věku, že byl často unavený a nervózní. Sám tuto situaci komentoval slovy: „Já je rád všechny vidím, ale také potřebuji svůj čas.“

Čas, který potřebuje, je nutný i k pravidelnému psaní Listů z Pošumaví. Během pobytu v Sousedovicích se jednotlivé měsíčně vydávané Listy opožďují a slučují. Sám autor to v nich s omluvou vysvětluje. „Nestačím času. Nohy odešly téměř do penze a nemohu je nějak povzbudit a ony nemohou pochopit, že již dávno je pryč doba prázdnin, dovolených i odpočinku. A mne začaly trápit i ruce namožené pohybováním kol invalidního vozíčku. Donutily mne k tvrdému režimu a každodennímu tělocviku.“¹⁵

Na jiném místě se zmiňuje: „Přes všechna předsevzetí, že musím jako dříve každý měsíc List odeslat, pro neklid v sobě i kolem sebe jsem se nezmohl na to, aby mé plány byly uskutečněny. A to mám nad hlavou střechu Domova klidného stáří pod ochranou svaté Anny! Doufám, že to nebude Trojlist, ale alespoň Dvojlist...“

Píši po částech a využívám každé klidné chvílky, abych tomu zabránil.“¹⁶

Můžeme zauvažovat, nakolik se na oněch opožděných Listech podepsalo samotné přibývajícím stáří otce Martina a nakolik je to záležitost okolí. Pravděpodobně obě okolnosti mají na tom svůj podíl.

Jak už bylo zmiňováno, M.V. dělil svůj čas mezi lidi, kteří za ním přicházeli zvenčí a mezi klienty zařízení. Ti ho vyhledávali pro jeho laskavost, moudrost

¹⁵ VÍCH, M.F. *Na Dobrši 1967-2007, List z Pošumaví 1993-2007. Gratulační sborník*. Dobrš, Praha:2007 s.307

¹⁶ VÍCH, M.F. *Na Dobrši 1967-2007, List z Pošumaví 1993-2007. Gratulační sborník*. Dobrš, Praha:2007 s.309

a toleranci. Měl pochopení pro jejich bolesti, slabosti, nikoho neodsuzoval, dokázal se vcítit do druhého. Blízký jim byl i tím, že byl jedním z nich.

Spolubydlící za ním buď sami přicházeli, pokud toho byli schopni, nebo byl otec Martin na vozíčku za nimi dovezen. Ten je dle přání vyzpovídal, podal duchovní útěchu či jenom prostě lidsky vyslechl. O.M. vzpomíná, že Martin měl vždy velkou starost, aby vše stihl a nikoho neošidil. Traduje se, že pokud někdo zaklepal na dveře jeho susedovického pokoje s úmyslem vstoupit dále, vždy se ozvalo jeho hlasité „AVE“, které nikdy nenechalo návštěvníka stát dlouho za nimi. Vstřícnost a téměř stálá připravenost pro druhé byly též charakteristické rysy Martinovy osobnosti.

Z rozhovorů uskutečněných se zaměstnanci vyplynulo, že mezi klienty se blíže na osobní rovině spřátelil s jedním ze svých spolubydlících panem Maťátkem, bývalým vojákem z povolání, který byl evangelického vyznání. Dá se říci, že se vzájemně chápali. A.P. vzpomíná, jak při podávání svátosti pomazání nemocných jednomu z klientů DKS byl přítomný i pan Maťátko. Na Martinovu otázku: „Vy byste ji také chtěl?“ „Chtěl, vždyť je jeden Bůh!“ Na to ho M.V. vyzpovídal a svátost mu podal. Pan Maťátko byl zjevně dojatý a později vyprávěl, jak ucítil z rukou M.V. proudit zřetelné teplo. Celá událost na něj měla velký vliv a od té doby pravidelně navštěvoval čtvrtěční mše, které Martin sloužil pro klienty DKS v místní kapli. O opravdové toleranci a ekumenii M.V. svědčí i další příklady klientů jiných vyznání, kteří v době jeho pobytu začali navštěvovat jak pondělní modlení, tak pravidelné mše. Lidsky a s pochopením přistupoval i ke spolubydlícím, kteří na první pohled již nejevili známky toho, že plně vnímají přítomnost. Jedné věřící křesťance, která již delší dobu nemluvila a nekomunikovala, a u které došlo ke zhoršení zdravotního stavu v důsledku demence, chtěl ještě posloužit se slovy: „To víš, že ji pomůžeme, Mařence naší.“ Poté, když se nad ní modlil, dotyčná na závěr sama odpověděla amen. Toto otec Martin okomentoval způsobem sobě vlastním. „Vidíš, že dělám správnou věc, když jsem ji vyzpovídal.“

Otec Martin ale obohacoval duchovně i ostatní klienty. Ať už ty, jejichž víra buď časem zeslábla, nebo ty, kterým nebylo zatím dopřáno ji nalézt. V tomto

směru byl významný i pro samotné zaměstnance, kteří si k němu našli cestu a z nichž některým pokřtil i jejich děti.

Nebyly to ale jenom čtvrtční mše, jimiž duchovně obohacoval život v Domově (příloha XIII.). K pravidelnému programu patřila také tzv. pondělní duchovní obnova. Šlo o setkání, na němž se věřící modlili desátky růžence a jehož se s radostí zúčastňoval jako jeden z klientů i Martin. Na pořadu byla často též četba Katolického týdeníku a křesťanské literatury či zpěv náboženských písní. Dodnes jeho památku v Sousedovicích připomíná zpěv jeho oblíbené písně „Aby nás Pán Bůh zachoval“, kdy se všichni věřící drží za ruce a jejím zpěvem zakončují mši svatou. S humorem je někdy tato píseň nazývána sousedovickou hymnou.

Během svého pobytu v Sousedovicích dbal otec Martin také na to, aby každému obědu předcházela děkovaná modlitba. Často též ve svých kázáních vybízel věřící, aby všechny své bolesti a nesnáze ve stáří obětovali za někoho nebo na nějaký úmysl, za lidi v nemocnici, za spolubydlící. Jedna z jeho posledních obětí v Sousedovicích směřovala jako posila k rodičům smrtelně nemocného chlapce, jak vzpomíná A.P.

Je nutno podotknout, že k veškeré kněžské službě, kterou M.V. vykonával v DKS, byla nutná příprava a spolupráce ze strany zaměstnanců zařízení. Stěží by špatně pohyblivý kněz vše připravil, oblékl sebe, zajistil výzdobu a vše potřebné k důstojnému průběhu mše. V tomto směru bylo postavení Martina Vícha specifické. Ač sám nemohoucí člověk, který potřebuje pomoc při zvládnání úkonů při péči o svoji osobu, je zároveň tím, kdo prostřednictvím své kněžské služby zajišťuje jinou formu péče pro druhé.

I když život ve stáří často postrádá humor, nebylo to tak vždy u otce Martina. A.P. s úsměvem vzpomíná, jak při společné oslavě Mikuláše spojeného s nadílkou a kontrolou v tzv. „knize hříchů“, byl u Martina jména zápis: více krmí Františka, než aby se sám najedl. Na to M.V. zareagoval. „A jakého myslíte Františka. Toho z Assisi?“ Míneň byl pochopitelně kocour František, kteří byli společně se psem Kamčou stálými zvířecími obyvateli využívanými i při

terapiích. Tento kocour se těšil oblíbě i u otce Martina a nalézal u něj často své útočiště (příloha č.XIV.).

Pes Kamča mu zase připomínal jeho dobršského Šmudlu, který musel zůstat u obětavé paní Nehezové, jenž se o něj starala a pravidelně s ním přicházela navštěvovat jeho majitele.

Jídlo ale M.V. rozdával nejen mezi své zvířecí přátele. Nikdo, kdo přišel navštívit a pozdravit otce Martina, nepřicházel s prázdnou. Ve snaze ho potěšit, protože o něm bylo známo, že měl rád sladké, po každé z těchto návštěv zůstávaly na pokoji plné krabice. A Martin, většinu z toho co dostal, zase rozdál. Někdy, jak už bývá zvykem u starších lidí, byla část tohoto obsahu krabic znehodnocena, jelikož zůstala někde ukryta a zapomenuta.

Dalším klientem, se kterým M.V. navázal bližší vztah, byl pan Václav Hurych. Byl v mládí skautem, nebylo tedy těžké najít vzájemné téma k rozhovoru. Rádi společně vzpomínali nad fotografiemi a dokumenty, které jim připomínaly aktivní skautská léta. Oba v sobě nezapřeli skauty, o nichž se tvrdí, že jimi zůstávají až do smrti. Otce Martina v té době potěšilo i vyznamenání „Členství ve Svojsíkově oddílu“, které se uděluje zasloužilým skautům za rozvoj skautského hnutí a je jedním z nejvyšších vyznamenání Junáka (příloha XII.).

S panem Hurychem ho spojoval ještě jeden zájem a tím byla příroda. Společně projížděli na vozíčku areál DKS, který má i vyhrazené místo pro drobné domácí zvířectvo, jakými jsou králíci a slepice. Součástí je také malá zahrádka, kde je možné pěstovat květiny a zeleninu. Radost jim dělala každá nově vyrostlá rostlinka. Hovor se často stácel tímto směrem a M.V. v sobě nezapřel původní profesi zahradníka. Tu prokazoval též při výzdobě sousedovické kaple na mši svatou. Vždy starostlivě dbal i na květinovou výzdobu nástěnného kříže umístěného v kapli, který si do nového působiště přinesl jako památku na svoji Dobrš.

Slovo „svoji“ nebyla v případě Dobrše slovem nadneseným, protože Dobrš se stává i v době pobytu v Sousedovicích jeho hlavním předmětem zájmu i starostí. Každou neděli se nechává některým z farníků nebo zaměstnancem Domova odvézt speciálním autem s plošinou na Dobrš, aby zde mohl sloužit mši svatou.

Vrátí se tam vůbec ještě? Co bude s farou? Sám osobně pevně věřil na návrat a pobyt v Sousedovicích bral jako přechodný. Nikdy si nepřipustil, že by se do Dobrše nakonec nevrátil.

V rozhovoru vyprávěl jeden z farníků, jak otec Martin měl často nereálné představy, když se rozhodl, že stráví jeden z víkendů na nevytopené dobršské faře a jak nebylo možné mu to rozmluvit. Často také projevoval přání jen zavítat na faru, podívat se tam a vyvětrat.

Jinak žil otec Martin každodenní život klienta DKS. Vnitřně ale nebyl spokojený. Možná to bylo tím, jak se domnívá jeden z vypovídajících, že byl duchovně na vyšší úrovni než ostatní spolubydlící, možná neměl patriční klid, možná to byl velký stesk a obava o osud Dobrše. Pravděpodobně ale všechno toto dohromady způsobilo, že když v adventu 2006 navštívil otec biskup Jiří Paďour zařízení DKS s úmyslem dovést jeho obyvatelům betlémské světlo a zároveň navštívit Martina a řešit jeho situaci, odmítl jím nabízený pobyt v kněžském domově. Ani po slavnostní mši v sousedovické kapli a osobním rozhovoru nezměnil své rozhodnutí (příloha XV.).

Je ale možné, že toto setkání urychlilo rozhodnutí otce Martina přijmout již dlouho nabízený azyl u klientů terapeutické komunity Sananim v Němčicích. Tam se stěhuje již na Štědrý den o Vánocích 2006.

6.3.4 Pobyt P. Martina Vícha v terapeutické komunitě Sananim v Němčicích

O pobytu v Němčicích vypráví farník, skaut a přítel pan Blažek (dále B.), též farník V. Lukáš (V.L.), ve vzpomínkách se k němčickému pobytu M.V. vrací i jáhen pan J.Matějka (J.M.), přítel Milan Pešek (M.P.) a mnozí další.

Občanské sdružení SANANIM je jedním z nejstarších a také největších nestátních neziskových organizací zabývajících se prevencí, péčí a léčbou závislosti na nealkoholových drogách. Terapeutická komunita v Němčicích (dále jen TK) je součástí tohoto sdružení. V provozu je od roku 1991 a je určena pro léčbu těchto závislých osob.

Co vedlo starého člověka a kněze, že vyměnil místo v DKS v Sousedovicích za poněkud „nejisté bydlení“ u klientů v terapeutické komunitě? Byl to jejich

předchozí vzájemný vztah, na kterém toto rozhodnutí stálo? Jak vyplynulo z mnohých rozhovorů, otec Martin od počátku vzniku TK projevoval svoji náklonnost k jejím klientům. To se odráželo v oboustranné spolupráci. Martin je často brával na dobršskou faru, kde u něj mnozí i bydleli a podporoval je také finančně.

Oni mu naopak pomáhali s některými manuálními pracemi například na zahradě, s úklidem, dřívím a podobně.

Věnuje se jim též duchovně a je jim opravdovým „tátou“. Má pro ně zvláštní pochopení, které sám odůvodňuje tím, že podstatná část z nich je z narušených a neúplných rodin, má těžkosti v partnerských vztazích i s finanční situací. Tímto tvrzením většinou obhajoval existenci TK i samotných jejích klientů před veřejností. Sám před sebou a ve svém srdci toto činit nemusel. Nedělal totiž rozdíly mezi lidmi, jak zdůrazňoval například M.P. I přes zklamání, kterého se od některých z nich také dočkal, dokázal opakovaně odpouštět. Pan B. se zamýšlí nad tím, že je zajímavé, že to byl právě starý kněz, kdo si našel cestu ke skupině, která ve společnosti nevyvolává zrovna pocity solidarity a soucítění. Z toho je možné usoudit na opravdu široký rozměr lidství a tolerance, kterými otec Martin disponoval.

Jiný farník a dlouholetý pomocník V.L. oceňuje zásluhu, kterou má Martin na tom, že místní obyvatelé přijali tuto komunitu. Svým přístupem a vztahem k jejím klientům byl pro ostatní názorným příkladem. Na druhou stranu další vypovídající označili pohled a přístup otce Martina k závislým klientům jako naivní a nesoudný. Vyjadřovali svůj nesouhlas s poskytováním financí a ubytování klientům a s přílišnou důvěrou vůči nim. Zdůrazňovali využívání až zneužívání dobroty a laskavosti Martina ze strany klientů.

O vzájemném vztahu M.V. a klientů TK se vyjadřují i zaměstnanci DKS. Vzpomínají, jak ještě v době pobytu M.V. v Sousedovicích, hojně navštěvovali klienti otce Martina, jak moc pro ně znamenal a jak se mu snažili alespoň částečně jeho zájem a pomoc vrátit.

Po vzájemné dohodě odchází tedy M.V. do Němčic. Na svůj příchod vzpomíná následovně: *„Čekalo mě zde milé a rodinné přivítání na Štědrý večer. Když jsem*

uviděl ten veliký stůl, kolem dokola obsazen mladými lidmi, napadlo mě krásné přirovnání: Je to jedna velká rodina! Požádal jsem je o souhlas, aby mě říkali „táto“ a já jim budu říkat „děti“. Dále uvádí: „...a já jsem zde opravdu „doma“! *Táta obklopený sice nevlastními, ale dobrými dětmi.*¹⁷

A je nutné podotknout, že klienti se na příchod otce Martina náležitě připravili. K dispozici mu byla dána samostatná místnost s upraveným bezbariérovým vchodem. Průběžně byla vybavena a zařízena tak, jak to vyžadoval současný stav Martina a jak si také on přál. Na výběru zařízení se aktivně podílel. Dovezený nábytek a nezbytný křížek z dobršské fary byl ještě doplněn o nutné „maličkosti“ jako obrázky, polštářek, tablo fotografií nebo také peřiny. Všechny tyto jeho srdci důvěrné věci mu měly připomínat v „novém domově“ jeho milou Dobrš. Provoz zařízení též umožňoval, aby mu každodenní společnost dělal jeho věrný psík Šmudla, který s ním sdílel pokoj.

Ale o Martina bylo postaráno vzorně nejen materiálně. V rámci zaměstnání měli klienti udělaný rozpis služeb, podle kterého se střídali v péči o nového člena komunity. A bylo to znát. Otec Martin, který k nim nastupoval na vozíčku, dělal pokroky. Klienti s ním denně cvičili a chodili a na Martinově stavu se to odrazilo. Postupně se stabilizoval, začal se zlepšovat i vozík nebylo nutné stále používat. S dopomocí klientů se částečně rozhodil. Není tedy divu, že mezi ním a mladými lidmi z komunity vznikaly často blízké vztahy. V.L. vzpomíná, jak Martin a jeden klient Jirka k sobě zvlášť vzájemně přilnuli. Jirka měl velkou zásluhu na zlepšení jeho zdravotního stavu. Věnoval mu svůj čas, pozornost a vzornou péči. Zbavil ho proleženin, které důsledně promazával, často s ním venku chodil. Na druhou stranu, jak podotýká jeden z účastníků rozhovoru, právě proto, že jeho péče byla dlouhodobá a nad rámec povinností, upnul se k němu i otec Martin. Jirka se pro něj stal v novém domově tím nejbližším člověkem.

¹⁷ VÍCH, M.F. *Na Dobrši 1967-2007, List z Pošumaví 1993-2007. Gratulační sborník.* Dobrš, Praha:2007 s.318

Martin sám to komentuje v posledním rozhovoru s Radkem Gálisem pro Katolický týdeník takto: „*K Vánocům jsem od nich dostal veliký dar: Přišel jsem takřka na nosítkách, víc než půl roku jsem nechodil. Ale Jirka, jeden z místních, se o mě pečlivě staral a postavil mě na nohy.*“¹⁸

V Němčicích Martin opět nabyl dojmu, že má pro koho žít, že ho někdo ještě potřebuje i jako člověka. A klienti toho byli důkazem. Chodili za ním pro duchovní podporu, pro radu s osobními problémy nebo se vypovídat.

Tak, jak se fyzicky zlepšoval otec Martin, zlepšoval se postupně i jeho celkový stav. Při návštěvách to potvrzují mnozí vypovídající. Například přítel J.K. vzpomíná, že i samotný Martin se mu svěřoval, že se cítí lépe, mladí se o něj vzorně starají a on je zde spokojený.

Bylo by mylné se domnívat, že během svého pobytu v TK v Němčicích zůstává M.V. nečinný, uzavřený do čtyř stěn svého útulného „azylu“, obklopený péčí starostlivých klientů. Nadále udržuje styk se svými přáteli a farníky a lidmi z Dobrše, kteří ho hojně navštěvují i zde. Pokud bylo hezké počasí, měl zde v Němčicích své vyhrazené místo pod slunečníkem, kde návštěvy přijímal. Pan B. vzpomíná, jak se za ním vypravila na návštěvu katovická farnost, jak Martina vyvedli ven, jak byl dojatý, že na něj farníci nezapomněli. Živě a nepředstíraně se zajímal o jejich osudy a vše nové, ukazoval jim rostlinky a bylinky, které zde „pěstoval“ v květináčích.

Také v době pobytu v TK se dále věnuje přípravě farníků na svátosti a dojíždí pravidelně na čtvrtční mše do Sousedovic a nedělní do Dobrše (příloha XIX.). Odvoz mu střídavě zajišťují farníci V.L., M.N. a člen Kongregace Bratří Nejsvětější Svátosti petrín Tomáš.

To, že nebylo vždy vše ideální, potvrzuje výpověď A.P. Na čtvrtční mše v Sousedovicích vzpomíná takto: „Bylo nutné vše pečlivě připravit do detailu a zároveň předvídat po celou dobu konání mše. Otec Martin měl totiž s jejím průběhem občas potíže. Stávalo se, že byl roztržitý, při kázáních se často

¹⁸ DOLEŽAL, M. Vroucnost pěnového Martina. *Katolický týdeník- příloha Perspektivy*, 2008, č.44, s. 12

opakoval, jeho slovní projev nebyl vždy souvislý. Nebylo výjimkou, že se ztratil v textu“. Přes tyto drobné nedostatky měly mše jím sloužené neopakovatelnou atmosféru a dodávaly přítomným duševní sílu, jak vzpomínají mnozí. Po jejich skončení vždy zbyl čas na popovídání s bývalými spolubydlícími a známými, kteří se k němu rádi hlásili.

O tom, že otec Martin udržoval i nadále živý vztah a vazby s celou farností, svědčí i to, že se nedlouho po svém přestěhování do TK v lednu 2007 zúčastnil tradičního křesťanského plesu v Katovicích. Jak vypráví A.P., nechal se na tento ples odvézt autem z Němčic farníkem V.L a jiným obětavým farníkem z tohoto auta doslova donést doprostřed sálu a usadit v té době ještě do vozičku. Ples zahájil jako obvykle společnou modlitbou. Vypráví dále, že došlo i na vyhlášení sóla pro Martina, kdy tanečníci utvořili kolem jeho vozičku kruh a on v jeho středu, pro nemožnost jiného pohybu, udával takt písni holemi. Byl ale spokojený, protože byl mezi svými a uprostřed nich. *„Nelitoval jsem, že jsem poslechl slova Pána Ježíše: „Radujte se s radujícími“ a že jsem se nejen nechal na ples dovézt, ale i značnou cestu donést. Stálo to za to!“*¹⁹

V této době se také zhoršil zdravotní stav jeho bývalé hospodyně tetě Martě, která v předjaří roku 2007 zemřela. Otec Martin se ještě na vozičku účastnil jejího pohřbu na Dobrši. Podílel se také na výzdobě kostela při této příležitosti. Dle vzpomínajících měla své zvláštní kouzlo, které spočívalo v jednoduchosti a kráse trnkových větviček.

Na Hod boží velikonoční roku 2007 uspořádali farníci z Dobrše jako poděkování svému duchovnímu otci a dobrému rádcí děkovnou mši svatou v kostele Panny Marie na Dobrši. Chtěli tak vyjádřit poděkování otci Martinovi za jeho věrnou službu, kterou pro ně vykonával po dlouhých čtyřicet let od svého příchodu. Slavnostní mše ve vyzdobeném a přeplněném kostele a za doprovodu dudácké muziky nenechala nikoho na pochybách, že jde o mimořádnou událost

¹⁹ VÍCH, M.F. *Na Dobrši 1967-2007, List z Pošumaví 1993-2007. Gratulační sborník*. Dobrš, Praha:2007 s.316

uspořádanou pro vzácného člověka. Po ní následovalo přátelské posezení s venkovním pohoštěním před dobršskou farou (příloha XVI.).

Při něm se střídali zástupci všech možných seskupení, aby mohli ze srdce popřát, poděkovat a stisknout ruku gratulantovi. Otec Martin i přes svůj věk, který mu dává nárok na odpočinek, nedal na sobě znát únavu a každému přítomnému se snažil věnovat svoji pozornost, slovo, pohled, stisk ruky nebo úsměv.

Při této příležitosti k 40 letům kněžského působení na starobylé Dobrši shromáždili a vydali farníci 15 ročníků jeho Listu z Pošumaví v gratulačním sborníku nazvaném List z Pošumaví. Tento sborník mu slavnostně předali. O oslavě působení M.V. na Dobrši se okrajově zmiňuje i regionální tisk, jak dokládá jeden z farníků (příloha XVII.). Za milou vzpomínku v novinách nazvanou: „Otec Martin se vrátil,“ děkuje autorovi osobně sám otec Martin (příloha XVIII.).

Na Dobrš se ale Martin už jen vrací, svůj nový domov má nyní v Němčicích. Vítá v něm každého, kdo ho přijde navštívit nebo potřebuje jeho duchovní pomoc, celoživotně připravený sloužit druhým.

V té době se také rád vydává na projížďky po okolí s některým z farníků, jak vzpomíná pan B. Ten ho vozil na výlety po blízkém okolí i na Šumavu. Vždy, když projížděli obcí, kde Martina znali, zastavili na návsi a po zvolání: „Vezeme vám Martina“, následovalo přátelské vítání. Otec Martin většinou hovořil s lidmi z auta, protože pro své obtíže s pohybem měl problémy při vystupování a nastupování. Rád se při svých výletech v závěru života vracel na důvěrně známá místa, která pro něj mnoho znamenala. Jedním z takových míst byla i čestická Kalvárie (příloha I.). Také mnohé kapličky, kde sloužíval bohoslužby, toužil ještě navštívit. Často tak stavil před svého „řidiče“ nelehký úkol, aby svého klienta dopravil do místa určení. Pan B. se též rozvzpomíná, že si spolu s Martinem během jízdy často vyprávěli. Tématem jejich rozhovoru byly děti, skauti, víra, prožitá léta ve vězení, příroda. Často spolu ale jen tak seděli, z auta pozorovali okolní přírodu a mlčeli. Jako dva blízcí lidé, kteří si rozumí i beze slov.

Většinu času ale tráví M.V. i nadále mezi klienty Sananimu. Jeho zdravotní stav je sice stabilizovaný, ale hlásí se častá únava, bolesti kloubů, zvýšená

pohotovost k infekcím. Ozývají se chronické bolesti a zdravotní následky věznění. Zhoršuje se smyslové vnímání, objevují se občasné výpadky paměti, ztráta orientace. Toto všechno je přirozenou součástí stárnutí každého člověka. Jeden z účastníků vypovídá, že byly dny, kdy si Martin zcela zřetelně pamatoval i sebemenší detaily, ale také dny, kdy nepoznával známé lidi a nemohl se upamatovat na některé souvislosti. Co ale zůstává bez výraznějších změn, to je Martinova ochota a připravenost pomoci druhým, i když v jeho životě přibývá situací, kdy on sám se musí stále více spoléhat na pomoc od druhých.

Farníci vzpomínají na jeho účast na primiční mši spolubratra z řádu petrínů P. Tomáše Petera Paradiče v září 2007 ve strakonickém kostele sv. Markéty. Tato primice byla především záležitostí Tomáše, ale nelze opomenout ani to, s jakou odezvou se setkala přítomnost otce Martina na této mši mezi přítomnými farníky. Sám Martin po skončení slavnostní mše promluvil jak k Tomášovi, tak i k ostatním přítomným věřícím, kteří očekávali, čím je jejich „táta Martin“ tentokrát osloví. Nebylo divu, že po skončení mše její účastníci chtěli jak poblahopřát Tomášovi, tak osobně stisknout ruku otci Martinovi.

Pokud bychom tuto slavnost sledovali očima pozorného účastníka, nemohli bychom si nevšimnout Martinova hlubokého soustředění a prožitku během mše. Sám se jí též aktivně zúčastnil, i když potřeboval nutnou pomoc, jak je možné názorně vidět z fotografií. Na nich můžeme také spatřit, s jakou pokorou a usebraností přistupuje starý kněz k úkonu proměňování (příloha XX.).

Před Vánoci 2007 došlo ke zhoršení zdravotního stavu otce Martina. V té době se připravovala vánoční výzdoba na Dobrši. Otec Martin už ztrácel někdy soudnost, jak se domnívá jeden z farníků, chtěl se také zúčastnit a nechal se odvézt do kostela. Poté se rozhodl, že přespí na dobršské faře. Ani přes rozmlouvání, že fara je studená a nevytopená, se nenechal odradit. Farníkům nezbylo jiné řešení, než zatopit a pokusit se faru vyhřát. Mezitím se ozvala rána a otec Martin si způsobil pád. Jeho následkem upadl do bezvědomí, nereagoval a způsobil si otřes mozku. Byl odvezen záchrannou službou do nemocnice ve Strakonících, kde se podrobil vyšetření včetně vyšetření mozku a asi po třech dnech byl propuštěn. Následně odsloužil i některé vánoční mše. Po Vánocích se

situace opět zhoršila a už trvale nastartovala celkový zhoršený zdravotní stav. U otce Martina se střídalo období relativního klidu s obdobími, kdy pobýval v nemocnici ve Volyni nebo byl hospitalizovaný ve strakonické nemocnici. Jeho farníci ho neopouštěli a stále ho navštěvovali. Je pravda, že ne vždy je poznal, ale stále zůstal pro všechny otevřený.

Během svého pobytu ve Strakonících, kde byl na oddělení interny či na plicním, vzpomíná na pacienta M.V jeden z lékařů. Hovoří o něm jako o člověku, který přes svůj zdravotní stav, obtíže a fyzickou sešlost, kterou sebou zákonitě přináší stáří a blížící se konec života, vyzařoval určitou sílu a pozitivum, které mu vydržely do samého konce. Přes svůj fyzicky zchátralý stav, neztratil nic ze své síly duchovní a k tomu mu dopomáhala hlavně jeho víra.

Také dlouholetý přítel otce Martina, který mu často vypomáhal v kněžské službě, vypovídá o závěru života M.V. jako o hlubokém soustředění na duchovní prožitky. Když ho navštívil 20.9. 2008 v Němčicích a podal mu svaté přijímání, byl Martin tak soustředěný na duchovní věc a setkání s Kristem, že na dotyčného J.M. to udělalo nezapomenutelný dojem. Vzpomíná též, jak nedlouho před tím se nechal otec Martin dovézt na nedělní mši do Čestic. Byl přivezen na vozíku a projevil přání koncelebrovat. Vzhledem k jeho omezení a stavu mu byla dána kněžská štola, seděl u oltáře, účastnil se a přijal eucharistické svátostné Tělo a Krev Páně.

Také někteří farníci, kteří se setkali s otcem Martinem v závěru jeho života, ho popisují jako starého člověka, který zůstává do poslední chvíle především knězem. Pan B. vzpomíná, jak moc otce Martina trápil fakt, že mu byla v červenci roku 2008 odebrána pro nemohoucnost farnost Dobrš, jejímž duchovním správcem byl.

Ten samý farník vzpomíná na jednu z posledních služeb, kterou vykonal pro Martina v srpnu 2008. Jednalo se o odvoz na pohřeb zesnulého Mons. Václava Dvořáka, který byl dlouholetým přítelem otce Martina. V té době byl Martin opět odkázán na používání invalidního vozíku. Pan B. ho tedy oblékl, dopravil do Českých Budějovic a po pohřebním obřadu přepravil na oběd, který se konal v kulturním domě Metropol. Zde bylo nutné použít fyzickou sílu a doslova si otce

Martina hodit přes rameno a s dopomocí skautů, kteří se též zúčastnili obřadu, ho dotáhnout do druhého patra. Během oběda měl Martin příležitost setkat se s mnohými jemu známými a drahými lidmi, kteří se také přišli rozloučit se zesnulým Mons. Dvořákem. Bohužel z mnoha pozdějších výpovědí se zjistilo, že Martin už mnohé z nich zřejmě nepoznával, měl výpadky paměti, ale se všemi se bavil jako dřív. Svědčí to o jeho službě bez rozdílu všem lidem až do samého konce jeho života.

Otcí Martinovi byl dopřán obětavými farníky v závěru jeho života ještě jeden výlet, který je zdokumentován (příloha XXII.). Uskutečnil se na samém konci srpna roku 2008 do Dobrše a jeho okolí. Martin při něm navštívil skanzen hoslovický mlýn a výstavu fotografií na Dobrši, které mu připomněly důvěrně známá místa. V hoslovickém mlýně můžeme v návštěvní knize nalézt Martinův podpis svědčící o tom, že zde byl. Doprovod mu zajišťovali obětaví farníci.

V září 2008 se jeho zdravotní stav prudce zhoršuje, otec Martin dostává horečky, je hospitalizován ve strakonické nemocnici a následně v nemocnici ve Volyni. Nepomohly ani předepsané léky a otec Martin umírá na plicním oddělení strakonické nemocnice v úterý 7.10.2008 ve věku 87 let (příloha XXIII.).

Smuteční mše svatá se konala 15.10.2008 v kostele Panny Marie Růžencové v Českých Budějovicích. Po ní byl uložen mezi své spolubratry na hřbitově v Českých Budějovicích – Mladém.

S otcem Martinem se přišly rozloučit desítky farníků a přátel všech věkových kategorií (příloha XXV.). Zástupci dobršských farníků při loučení s otcem Martinem na hřbitově v Mladém donesli i kousek „jemu milé Dobrše“ v podobě půdy. Jeho odchod oplakali také ti, kterým se snažil po celý svůj dlouholetý život pomáhat: skauti, vězni i narkomani. Úmrtí zaznamenaly též regionální deníky (příloha XXVI.).

6.4 Vyhodnocení (hypotéz) a shrnutí výsledků

Hypotéza 1

Předpokládám, že v typických projevech a znacích stáří nebudou výraznější rozdíly mezi stářím kněze a stářím ostatních seniorů.

Toto lze doložit z výpovědí s respondenty ze všech oblastí: pečovateli, farníky, lékařem i zprostředkovaně z výpovědí samotného P. Martina publikovaných v Listu z Pošumaví.

Fyzické a psychické projevy stáří nevykazují větších rozdílů u kněze a ostatních seniorů. Také otci Martinovi ubývají síly, je často unavený, výrazněji se projevují chronická onemocnění. Objevují se bolesti kloubů a artróza. Má velké problémy s chůzí, které vyústí až do neschopnosti samostatně se pohybovat. Situace je dobře patrná i z fotografií z této doby, které jsou součástí příloh. Zhoršuje se také činnost smyslových orgánů a z toho vyplývající schopnost orientace.

S přibývajícím věkem ubývá paměť a snižuje se kvalita pozornosti. Toto dokládá například rozhovor s A.P. ohledně průběhu Martinem konaných mší v DKS v Sousedovicích. Také kvalita myšlení, logický úsudek, vnímání a reálný odhad situace u starého kněze se s postupujícím věkem snižují. To se projevuje v praxi tím, že otec Martin, je roztržitý, má výpadky paměti, nepoznává známé lidi, často se opakuje, nedokáže odhadnout následky chování - například v případě přespání na nevytopené faře.

Tyto projevy stáří jsou, více či méně, dříve či později, typické téměř pro všechny stárnoucí lidi.

Pokud bychom chtěli porovnat vztahovou oblast starého člověka a starého kněze, našli bychom pravděpodobně určité rozdíly co do jejich počtu i intenzity. Tyto rozdíly vyplývají z toho, v jakém prostředí se výše zmiňovaní nachází. Obvykle starý člověk v důsledku svého stáří, s postupným fyzickým omezením a mobilitou úměrně omezuje i počet svých vztahů a kontaktů. Dalším faktorem je i postupné odcházení a umírání vrstevníků, takže se přirozeně zmenšuje i sociální

vztahová síť starého člověka. V případě otce Martina tomu tak zcela nebylo. Jeho farní rodina byla široká a jeho schopnost vytvářet si nové vztahy a oslovovat všechny věkové skupiny od dětí až po seniory, byla přirozená. Dokonce i člověka zcela neznámého zahrnul do svých plánů. To je možné vidět v závěru jeho života, kdy již zcela nepoznává, ale v každém vidí především svého bližního. K tomu se vrací i autor článku „Otec Martin se vrátil“ (příloha č. XX.).

Hypotéza 2

Lze očekávat, že starý kněz bude více zdůrazňovat svoje spirituální (duchovní) potřeby a vykonávání své kněžské služby.

Toto je možné potvrdit na základě rozhovorů s jednotlivými účastníky. Vyplynulo z nich, že P. Martin Vích celoživotně prvotně akcentoval kněžství a víru a to až do samého konce života.

Během svého dlouholetého života zastával mnoho rolí. Byl skautem, zahradníkem, politickým vězněm, občanem, ale především byl knězem. A vykonávání kněžské služby kladl vždy na první místo. O toto se snažil i přes svá omezení, které stáří a nemoc přináší. I v této době chtěl mít prostor pro to, aby mohl vyjádřit svoji víru a své kněžství. Nic na tom nezměnily ani jiné podmínky a prostředí, ve kterých se na konci svého života nalézal. Ať to byla dobršská fara, Domov klidného stáří sv. Anny nebo terapeutická komunita v Němčicích. Všude se snažil sloužit Bohu i bližním. Proto byl bolestně zasažen zprávou o svém zbavení funkce správce farnosti na Dobrši.

Pro kněze je specifické, že upřednostňují duchovní potřeby nad ostatními potřebami. I Martin během celého života a ve stáří žije hlubokým duchovním životem. Také pro něj byla důležitá duchovní příprava a rozjímání, příprava na kázání, sloužení mší, podávání a přijímání svátostí a každodenní modlitba. Přes svoji fyzickou zchátralost, kterou stáří přináší, si do posledních chvil zachovává svoji hlubokou a intenzivní víru.

Závěr

Předkládaná práce si nečiní nárok přesně formulovat kněžské stáří, ale chce na konkrétním příkladu života starého kněze ukázat a postihnout možné shody a odlišnosti vzhledem k ostatním seniorům.

Spíše než o potvrzení nebo vyvrácení formulovaných hypotéz či vyvozování obecných závěrů, jde o prvotní naznačení dané problematiky, která v současné době není centrem pozornosti. Lidské stáří všeobecně, a to kněžské obzvlášť, není tím, co je každodenním tématem rozhovorů mezi lidmi. Je ale danou skutečností, ke které je třeba zaujmout stanovisko a postoj.

Konkrétním příkladem, na kterém toto poukazují, je dnes již zesnulý P. Martin Vích. Je otázkou, zda již nastal čas na reflexi jeho osobnosti, jak podotýká jeden ze vzpomínajících. Na druhou stranu je více než žádoucí, pokusit se zachytit v co nejširším možném rozsahu, ještě ne zcela zapomenuté události a vzpomínky na něj. Ty s přibývajícím časem mohou měnit svoji podobu a s ubývajícími paměťníky se mohou vytratit zcela.

Při shromažďování informací k této problematice jsem se seznámila s celou řadou lidí, kteří se osobně a blíže znali s otcem Martinem. Jejich výpovědi považuji za velice cenné doklady, z nichž vycházím při zpracování mé práce.

Většina z nich vzpomíná na P. Martina Vícha jako na velmi vzácného člověka a výraznou osobnost. Toto výstižně vyjádřil jeden z účastníků rozhovoru, když ho charakterizoval jako kněze, který hned na samém počátku odložil kněžskou noblesnost a žil každodenním kněžským životem skrze službu svým bližním.

A to se mu dařilo i ve stáří plnou měrou. Byl vždy připravený k pomoci, nečekal na vyzvání, ale měl jakýsi zvláštní smysl, aby viděl, kde je toho zapotřebí. Rozdával se do samé podstaty pro druhého, aniž by pro sebe cokoliv nárokoval nebo očekával.

Někteří zcela nechápali jeho toleranci, bezprostřednost a „široké srdce.“ Zvláště v dnešním světě, kdy velká většina lidí preferuje jiné hodnoty a postoje, se P. Martin Vích svým příkladem a jednáním stává opravdovým Kristovým svědkem. Důležitým příkladem hodným následování byl zvláště pro lidi hledající,

„zatoulané“ a pro mladé. A je pravdou, že mladí lidé si s otcem Martinem vzájemně rozuměli.

Přibývajících léta a nemohoucnost nic neubíraly na ochotě a starostlivosti Martina být bližním na blízku a ku pomoci. O tom svědčí řada situací, které vyplynuly z výpovědí z rozhovorů. Ač byl sám člověk, který se neobejde bez cizí pomoci, byl zároveň tím, kdo pomoc druhým poskytuje - pastorovaný i zároveň pastorující.

V jednom rozhovoru na otázku, co je smyslem jeho lidského života, to vyjádřil sám otec Martin: „*Žít z radostné zvěsti evangelia a předávat ho dál.*“²⁰

A jak žije vzpomínka na P.Vícha dnes?

Dobršská fara sice není trvale obydlená, ale dále žije duchovním životem, který vychází z principu sounáležitosti ke společenství. Toho principu, o který usiloval také otec Martin. Je i nadále otevřená jako duchovní místo pro příležitostné setkávání zvláště mladých lidí (příloha XXVIII.).

²⁰ BLAŽKOVÁ, M.; VLČEK, V. *Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. ISBN 80-7192-688-4. s.378

Seznam použité literatury

BLAŽKOVÁ, M.; VLČEK, V. *Kříž jsem hlásal, kříž jsem snášel*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. ISBN 80-7192-688-4.

DOLEŽAL, M. *Prosil jsem a přiletěla moucha*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004, s. 64-75. ISBN 80-7192-906-9.

HAŠKOVCOVÁ, H. *Fenomén stáří*. Praha: Panorama, 1990. ISBN 80-7038-158-2.

KALVACH, Z. (ed.). *Geriatrické syndromy a geriatrický pacient*. Praha: Grada Publishing, 2008. ISBN 978-80-247-2490-4.

LANGMEIER, J.; KREJČÍŘOVÁ, D. *Vývojová psychologie*. 2. aktualizované vydání. Praha: Grada Publishing, 2006. ISBN 80-247-1284-9.

MARTÍNEK, M. A KOL. *Praktická teologie pro sociální pracovníky*. Praha: JABOK, 2008. ISBN 978-80-904137-2-6.

MÜHLPACHR, P.; STANÍČEK, P. *Geragogika pro speciální pedagogy*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. ISBN 80-210-2510-7.

OPATRNÝ, A. *Jak zmírnit niterná trápení nemocných?*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2004. ISBN 80-7192-347-8.

ORT, J. *Kapitoly ze sociologie stáří*. Ústí n. Labem: Univerzita J. E. Purkyně, 2004. ISBN 80-7044-636-6.

OUDOVÁ, D. *Vybraná témata z vývojové psychologie*. Hradec Králové: GAUDEAMUS, 2003. ISBN 80-7041-018-3.

RUBÍK, J. *O princezně Mirandolině*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2005. ISBN 80-7178-274-2.

STUART-HAMILTON, I. *Psychologie stárnutí*. Přel.. J. Krejčí. Praha: Portál, 1999. ISBN 80-7178-274-2.

Seznam ostatních zdrojů

Dopis biskupů starší generaci. Březen 1999.

Konspekt přednášky na Celostátním setkání animátorů seniorských společností v Hradci Králové 22.11.2007

Národní rámcový program kněžské formace. Praha: Česká biskupská konference, 2008.

Výroční zpráva OCH Strakonice za r. 2008. *Charitářek*, květen 2009, 11.číslo

BROŽ, P. Kněžství a životní styl. *Katolický týdeník- příloha Perspektivy*, 2010, roč.21, č. 7, s. 2.

DOLEŽAL, M. Vroucnost pěnového Martina. *Katolický týdeník- příloha Perspektivy*, 2008, roč.19, č.44, s. 3.

GÁLIS, R. „Říkejte mi táto a já vám budu říkat děti“. *Katolický týdeník*, 2008, roč.19, č.44, s. 12.

JAN PAVEL II. List papeže Jana Pavla II. starým lidem. 1.října 1999.

OPATRŇÝ, A. Kněz, dnešek a Sněm.... *Katolický týdeník- příloha Perspektivy*, 2006, roč.17, č. 22, s. 1.

RANDA, A.; SIOSTRZONEK, P.P. Pojd'te s námi pomáhat stárnoucím kněžím. *Občanské sdružení Cesta 121*.

Nejčastější problém? Samota. *Katolický týdeník*, 2008, roč. 19, č. 50, s. B.

Jak cesta 121 pomáhá stárnoucím kněžím?. *Katolický týdeník*, 2008, roč. 19, č. 50, s. D.

STANĚK, M. Zemřel P. Martin František Vích, CFSSS. *Setkání-aktuality*, 2008, č. 17, s. 2.

VOKOUN, J. K ekumenickému odkazu P. Martina Vícha. *Setkání-aktuality*, 2008, č. 17, s. 2.

Seznam použitých elektronických zdrojů

FATHER PAUL. Confessions of An Ageing Priest. [cit. 2010-2-3]. Dostupné na WWW: <<http://thepriestsconfessions.blogspot.com/>>.

RODRIGUES, M. Life of the ageing priest. *The Catholic Weekly* [online]. 2003, [cit. 2010-3-20]. Dostupné na WWW: <<http://www.catholicweekly.com.au/03/nov/2/30.html>>.

ŘEZBOVÁ, J. *Syndrom vyhoření u kněží*. České Budějovice, 2007. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra pedagogiky. Vedoucí práce Dr. Ing. Alois Křišťan. [cit. 2010-2-20]. Dostupné na WWW: <<http://theses.cz/id/48ym5w/?title=117>>.

Seznam zkratk

DKS	Dům klidného stáří sv.Anny v Sousedovicích
Mons.	monsignore
M. V.	Martin Vích
P.	páter
StB	Státní bezpečnost
sv.	svatý
TK	terapeutická komunita (v Němčicích)

Seznam příloh

- I. P. M. Vích na čestické Kalvárii
- II. P. Vích na oslavě 50. narozenin Dr. Jindráka, 1982
- III. P. Vích na skautském táboře – Údolí klidu Kalenice, 1989
- IV. P. Vích se skautským vyznamenáním, 1995
- V. Skautská pouť na Dobrši, 23.9.1995
- VI. Skautská gratulace k 80. narozeninám P. Vícha
- VII. Oslava 80. narozenin na OÚ Strakonice; P. M. Vích při vzpomínce na roky ve vězení
- VIII. Tradiční pouťové mše: kaplička Dřešín (nahore), kaplička Zálesí (dole)
- IX. Příprava na dobršskou pouť, 2005
- X. Svatební mše v typickém venkovním provedení, září 2005
- XI. Zahradník Martin ve farním skleníku, 2005; Vyznamenaný P. M. Vích, podzim 2005
- XII. Návrh na vyznamenání M. Vícha „Členství ve Svojsíkově oddílu“
- XIII. Čtvrteční mše svatá v DKS, podzim 2006
- XIV. P. M. Vích s kocourem Františkem; Mikulášská nadílka 2006 v DKS
- XV. Z návštěvy otce biskupa v adventu 2006
- XVI. Z oslavy 40 let kněžství M. Vícha na Dobrši
- XVII. Připomínka v regionálním tisku
- XVIII. Poděkování za vzpomínku v tisku
- XIX. M. Vích dojíždí do Sousedovic, léto 2007
- XX. Z primiční mše ve Strakonicích, září 2007
- XXI. S farníky v dobršském kostele, červen 2008
- XXII. Poslední výlet s P. M. Víchem, srpen 2008
- XXIII. Smuteční oznámení
- XXIV. Připomínka v regionálním tisku
- XXV. Z pohřbu P. M. Vícha, říjen 2008
- XXVI. Informace z tisku o úmrtí P. M. Vícha
- XXVII. List z Pošumaví
- XXVIII. Připomínka k prvnímu výročí úmrtí M. Vícha v tisku

Příloha I.

P. M. Vích na české Kalvárii

(archiv T. F. Král)

Příloha II.

P. Vích na oslavě 50. narozenin Dr. Jindráka, 1982

(archiv Dr. Jindrák)

Příloha III.

P. Vích na skautském táboře – Údolí klidu Kalenice, 1989

(archiv Dr. Jindrák)

Příloha IV.

P. Vích se skautským vyznamenáním, 1995

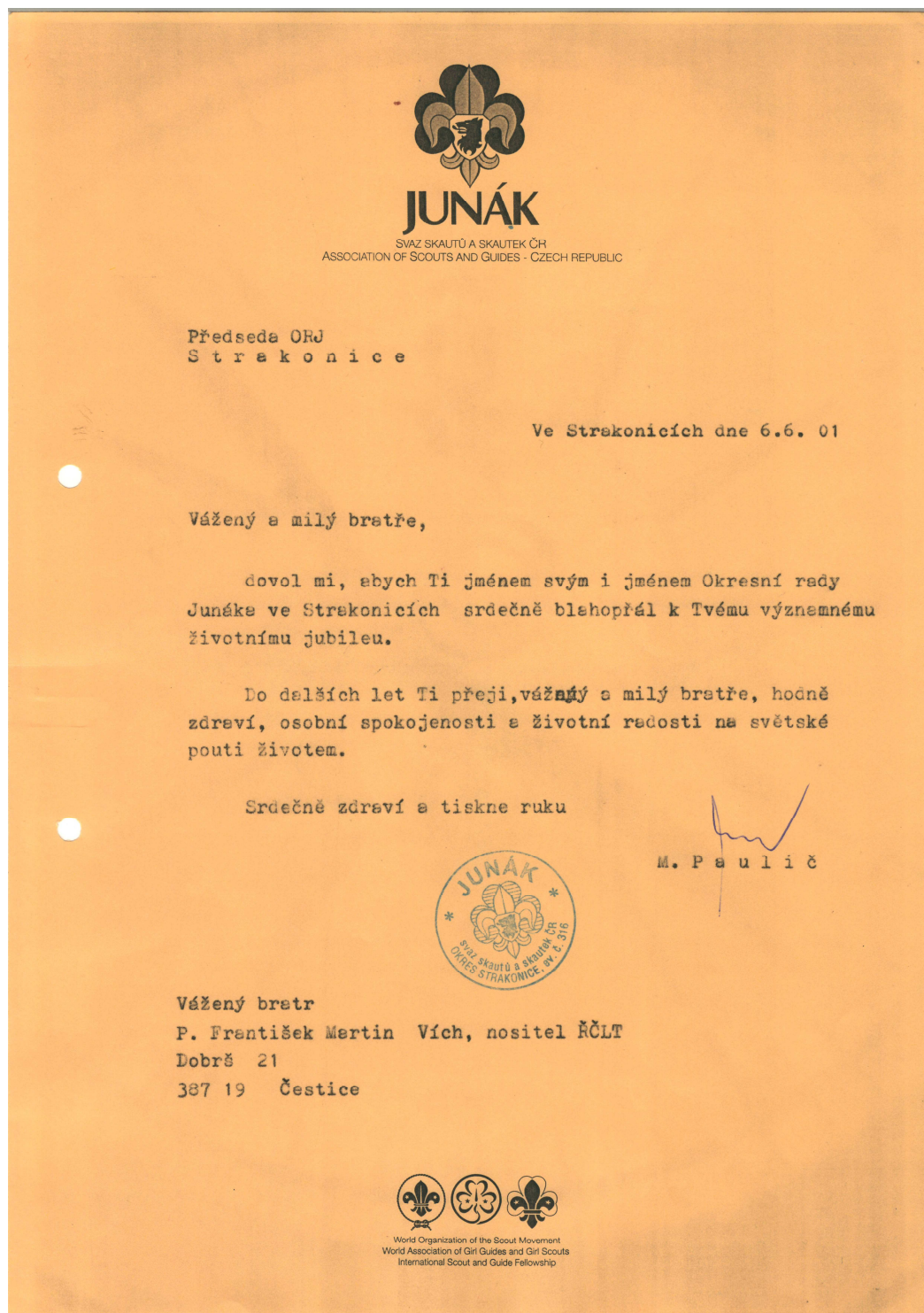
(archiv M. Paulič)

Příloha V.

Skautská pouť na Dobříši, 23.9.1995

(archiv M. Paulič)

Skautská gratulace k 80. narozeninám P. Vícha

(archiv M. Paulič)

Příloha VII.

Oslava 80. narozenin na OÚ Strakonice

P. M. Vích při vzpomínce na roky ve vězení

(archiv M. Paulič)

Příloha VIII.

Tradiční poutové mše: kaplička Dřešín (nahore), kaplička Zálesí (dole), 2005

(archiv V. Lukáš)

Příloha IX.

Příprava na dobršskou pouť, 2005

(archiv V. Lukáš)

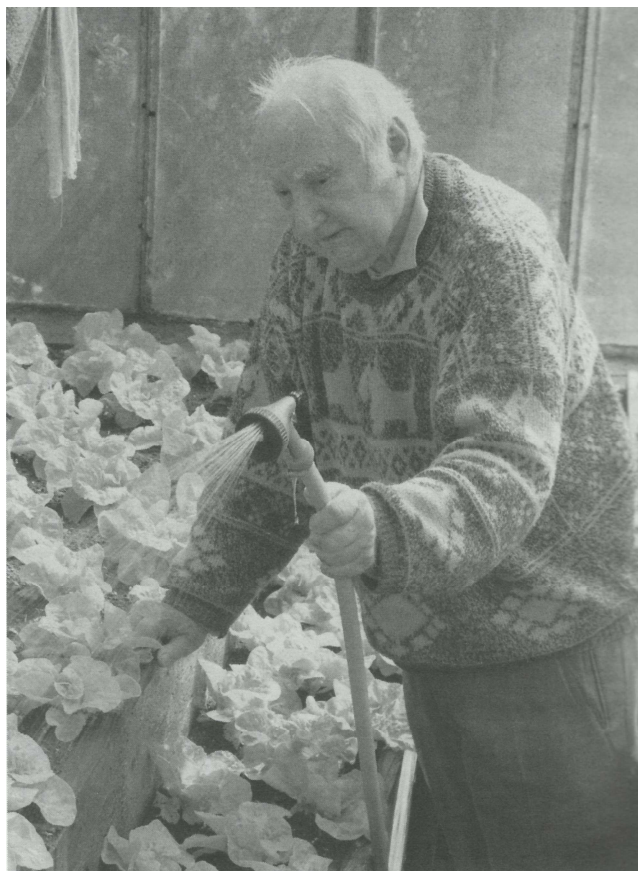
Příloha X.

Svatební mše v typickém venkovním provedení, září 2005

(archiv J. Pelešková)

Příloha XI.

Zahradník Martin ve farním skleníku, 2005

Vyznamenaný P. M. Vích, podzim 2005

(archiv M. Paulič)

Rokycany 20. září 2006

Bratr
Paulič Michal
Strakonice

Vážený bratře,

Předem zasílám vřelý skautský pozdrav z Rokycan. Určitě bych nezapomněl zaslat seznam nových členů, kteří byli doporučeni výroční členskou schůzí SO, která se konala 16.9. t.r. Aby vše bylo v naprostém pořádku záleží ještě na tom, zda je potvrdí Náčelnictvo !

Pro Tvoji informaci jsou to :

Černý Jaroslav, Ing. z Brna,	nar. 1934	m.č. A-683
Maxmilián Zdeněk z Rudné	1929	A-684
Pišvejc Josef, JUDr. z Berouina	1938	A-685
Pucholt Jiří, Ing. z Benešova n/Ploučnicí	1933	A-686
Vích Martin, František z Dobrše	1921	A-687

Až budou Náčelnictvem potvrzeni, tak sdělím, že je vše v pořádku včetně přidělených matričních čísel. Na množství, které je velmi malé, je zřejmé, že se již podepsalo členství v minulosti v KSC. Ale tak je to v naprostém pořádku, že !

Srdečně zdravím, tisknu levici

Strakonice 25.9. 2006

Vážený a milý bratře,

srdečně Ti děkuji za skautský pozdrav, který opětuji, ale především moc děkuji za bleskovou a vyčerpávající informaci.

Naši zástupci brá Treybal a Příbyl na oddílové schůzi nebyli, tudíž jsem se nic nedozvěděl.

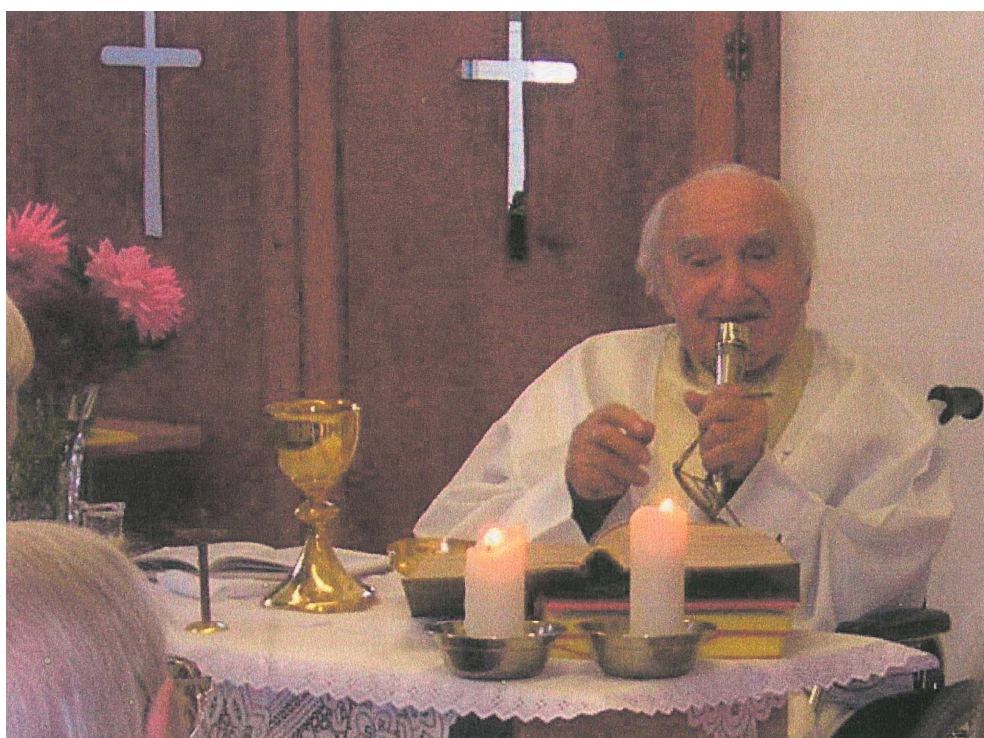
Omlouvám se, že jsem rovněž neodpověděl obratem, ale až dnes mám trochu volna i když jsem s bratrem Příbylem pracoval na klubovně, kdy jsme svařovali vrata. Shodli jsme se, že těžko se vybírají kandidáti na členství ve Svojsíkáči.

Ještě jednou moc děkuji za vyřízení mé prosby.

Skautsky zdraví a přeje vše dobré

Kruřas.

Příloha XIII.

Čtvrteční mše svatá v DKS, podzim 2006

(archiv M. Nehezová)

Příloha XIV.

P. M. Vích s kocourem Františkem

Mikulášská nadílka 2006 v DKS

(archiv DKS)

Příloha XV.

Z návštěvy otce biskupa v adventu 2006

(archiv DKS)

Příloha XVI.

Z oslavy 40 let kněžství M. Vícha na Dobříši

(archiv J. Blažek)

Farář Martin František Vích oslavil o víkendu 40 let svého působení na Dobrši v Pošumaví

Připomínka v regionálním tisku

(archiv M. Paulič)

Otec Martin se vrátil

■ Jaromír Matoušek

Byl první letošní červencový den, krátce před jedenáctou hodinou dopolední, když Vladimír Mariuc ze Zálesí rozhoupal v dobršské věži kostela sv. Jana a Pavla proslulý zvon „Pannu Marii“. Mohutný hlas zvonu ulitého roku 1651 zval poutníky na dobršskou pouť. Tvrdí se, že v dobách, kdy ještě nebyl takový automobilový a letecký provoz, byla „Marie“ z dobršského návrší slyšet až do Prahy.

Stál jsem s fotoaparátem ve stísněném prostoru věže a snažil se udělat záběr fortelného zvoníka, který rozhoupání zvonu uhybal jako tореador býkovi. Žasl jsem, když se náhle proti letícímu zvonu postavil a obratně ho zarazil. Naráz umkl, nezavalo se ani kliknutí. „Nic to není, dá se to naučit,“ vyčetl otázku z mé tváře. Kdo tohle umí, může o sobě říci, že je zručným zvoníkem.

Před třemi lety puklo Marii srdce a spadlo na podlahu. „Svařili jsme ho, znovu nasadili a Marie je už zase v pořádku,“ dodává zvoník. „Někdo říká, že svařením Marie změnila hlas, ale mně se to nezdá. Má pořád tak krásný a podmanivý,“ hájí zvon Vladimír Mariuc.

Táta Martin

Posuňme se v čase ještě dvě hodiny nazpátek. Je první letošní červencový den devět hodin ráno...

Na prostranství před kostelíkem sedí v pojízdném křesle muž. Mlčí, sedí sám, hlavu podepřenou rukama. Jeho pohled klouže ze zelených korun stromů na čerstvě obilný kostelík. Co mu asi běží hlavou? Možná si promítá uplynulý rok strávený na lůžku v sousedovickém Domu klidného stáří sv. Anny, přemýšlí, co řekne svým farníkům při kázání. Otec Martin Vích, kterému tady lidé říkají „Táta Martin“, se na něj

Páter Martin Vích (uprostřed) je mezi svými spokojen.

pokaždé pečlivě připravoval. Mluví ke svým farníkům z duše o všem, co ho trápí i těší.

Když zahlédl mě a moji ženu, tvář se mu rozjasnila, oči rozzářily. „Jste prvními poutníci na Dobříš! Pěkně vás vítám.“

Stiskl nám ruce. Neznal nás, ale měl očividnou radost, že nás vidí. Nakonec s námi strávil dvě hodiny vyprávění. Bylo smutné i veselé. Otec Martin Vích je charismatický člověk, byl jsem rád, že jsme s ním mohli hovořit, že jsme mu mohli naslouchat. Sám životem těžce zkoušený muž je plný optimismu, který kolem sebe vyzařuje.

Listy z Pošumaví

Přiblížil se čas svatě mše, pomalu se scházejí poutníci z různých končin farnosti. Neskrývají, že rádi vidí svého „Tátu“. Patnáct let vydával páter Martin „Listy z Pošumaví“, útlé sešitky, jejichž prostřednictvím oslovoval ty, kteří mu chtěli naslouchat. Po celou dobu v nich kázal lidem o lásce k Bohu a k bližnímu svému. Nebyla to marná práce. Jeho slova jako semínka vzkličila o letošní pouť, neboť mu mladí lidé z Němčic, kteří se o něj stara-

jí, nechali vytisknout knihu - všech patnáct ročníků Listů z Pošumaví. Otec Martin měl velkou radost a všem poutníkům, kteří se trpělivě zařadili do fronty, vepsal do knihy věnování.

Bohoslužba

Páter Martin Vích seděl ve svém kolečkovém křesle a bylo na něm vidět, že je šťastný. Byl mezi svými.

Při kázání bylo ticho, lidé čekali, co jim „jejich Táta“ o pouti řekne. Rozpovídal se o životě, o svém působení na Dobříš, o roce stráveném na lůžku v Sousedovických bez pohybu, o proleženích, o přestěhování do Němčic, kde se o něj začali starat mladí lidé, kterým kdysi zkřžily cestu drogy. Kněz jim poděkoval, že s ním dvakrát denů v Němčicích chodí, protože ho tím vrátili do života. Potom zváněl. Ne všechno se mu na farnosti podařilo. „Nedokázal jsem všem lidem z Dobříše přiblížit a dát Krista. Snažil jsem se o to moc, leč některé domy zůstaly zavřené, to mě mrzí,“ řekl.

Ještě než nadešel čas rozloučení a pozvání na pouť v příštím roce, někdo knězi odevzdal nalezené hodinky. Otec Martin mu poděkoval

Foto Jaromír Matoušek

a nález všem oznámil. S díky se o své hodinky přihlásila jejich šťastná majitelka.

Za rok zase

Tak začala pouť na Dobříš. Až za rok bude 1. července velebný zvuk „Marie“ opět svolávat poutníky do dobršského kostelíku, rádi přijedeme. Možná, že už ho uslyšíme i u nás, v Praze. (Autor je externím spolupracovníkem Jihočeského kurýru.)

Páter Martin František Vích byl v roce 1953 zatčen a ve vykonstruovaném procesu odsouzen na 10 let těžkého žaláře. Vězněn byl sedm let a zažil v nich i pověstný důl Tmavák ve Rtnvi v Podkrkonoší. V uranových dolech zachránil život spolupůvní zasypanému závalem, sám v dolech utrpěl těžké zranění s celoživotními následky. Po propuštění na konci šedesátých let se vrátil do duchovní služby. Působí v Pošumaví, kde proslul svou výjimečnou obětavostí, humanismem a péčí o bližní. V roce 2005 mu prezident republiky Václav Klaus propůjčil Rád Tomáše Garrigua Masaryka za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva.

za mluvu v novinách v těchto novinách děkuje P. Martin Vích

za mluvu v novinách v těchto novinách děkuje P. Martin Vích

Poděkování za vzpomínku v tisku

(archiv M. Paulič)

Příloha XIX.

M. Vích dojíždí do Sousedovic, léto 2007

(archiv A. Pospíšil)

Příloha XX.

Z primiční mše ve Strakonících, září 2007

(archiv O. Kadlec)

Příloha XXI.

S farníky v dobršském kostele, červen 2008

(archiv V. Lukáš)

Příloha XXII.

Poslední výlet s P. M. Víchem, srpen 2008

(archiv V. Lukáš)

„Služebníku dobrý a věrný
vejdi v radost svého Pána.“
(Mat. 25,21)

S vírou ve vzkříšení a věčný život oznamujeme všem spolubratřím, příbuzným, přátelům a známým, že Pánem života a smrti byl z tohoto světa povolán na věčnost

P. Martin František VÍCH

*kněz Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti
a dlouholetý duchovní správce na Dobříši.*

Zemřel v úterý **7. října 2008** v den památky Panny Marie Růžencové v nemocnici ve Strakonících ve věku 87 let a v 59. roce svého kněžství.

Po vysvěcení na kněze v roce 1950 byl rektorem kostela Panny Marie Růžencové v Českých Budějovicích. V roce 1953 byl odsouzen k deseti letům těžkého žaláře. Po propuštění v roce 1960 pracoval sedm let v zahradnictví v Českých Budějovicích.

Od roku 1967 byl jednačtyřicet let duchovním správcem farnosti Dobříš. Odtud spravoval dvacetčtyři let farnost Vacov a osmnáct let farnost Čestice. Nejen v těchto pošumavských farnostech byl znám svými Listy z Pošumaví, které pro své farníky a přátele psal a vydával v letech 1993 až 2007.

Dne 28. října 2005 ho prezident republiky vyznamenal Řádem T. G. Masaryka III. třídy za vynikající zásluhy o demokracii a lidská práva.

Zádušní mše svatá bude sloužena v **sobotu 11. října 2008 v 17.30 hod.** v kostele Zvěstování Páně v Dobříši.

S naším drahým zesnulým se rozloučíme při mši svaté ve **středu 15. října 2008 v 10.30 hodin** v kostele Panny Marie Růžencové v Českých Budějovicích a poté bude uložen mezi své spolubratry na hřbitově v Českých Budějovicích - Mladém, kde bude očekávat slavné vzkříšení.

František, Josef, Štěpán a Eva s rodinami
Kongregace bratří Nejsvětější Svátosti

Biskupství českobudějovické
Kněží a jáhni českobudějovické diecéze

Farář Martin František Vích z Dobrše odešel za svými spoluvězni z Pankráče a Mírova

Pošumavský kněz, skaut, řeholník a bývalý politický vězeň zemřel včera ve Strakonicih po dlouhé nemoci ve věku 87 let

RADEK GÁJE

Strakonice. Dobře! Včera v noci zemřel po dlouhé nemoci farář Martin František Vích z Dobrše na Strakonicku. Skaut, zahradař, řeholník a zářivý politický vězeň, který se natrvalo zapadl do mysli a životů mnoha lidí z Pošumaví.

„Byl to zlatý člověk, který se dožil posthuma. Jeho 87 let,“ říká Josef Molisek, dusák a lékař strakonické nemocnice, který Martina Vicha dlouhodobě znal.

„Zasloužil si, aby o něm lidé věděli a jeho život a osudy nespouštěly v zapomnění.“

Zahradník duší

Martin František Vích se narodil v roce 1921 v Dolním Újezdě. Jeho tatínek byl švec, on sám se stal zahradníkem. Práti si ale být knězem, a to se mu podařilo skautským způsobem.

„V novinách, do kterých jsem byl květiný, jsem jednou objevil inzerát, že v Praze se otevírá internátní pro posilní kněžské povolání“, vzpomínal Martin Vích, jak se dostal do internátního.

Po válce přesídlil v Kongradě bratři (včetně jeho svátnosti) u metru v Českých Budějovicích, ač mají kostel v Želčově ulici.

„Biskup Josef Hloušek nás oslovil 18. prosince 1960, protože se dozvěděl, že příští rok bude internován. Bylo nás

NA SHLEDÁNÍ. Farař Martin František Vích posehl přes čtyřicet let na Dobru v Pošumaví. Na samém vpravo jeho poslední pokoj z dobršské fary. Foto: Deník/ Radek Gáj

dvádnět. O čtyři roky později, 18. prosince 1964, nás bylo osmdesát nás osmdesát.

Martin Vích byl vězěn na Pankráči i na Mírově. Ačkoliv farář v dolech, kde utrpěl úraz a následky, které si nesl

až do konce života. Na amnestii se účastnil v roce 1980. O sedm let později se stal farářem na Dobru v Pošumaví, kde působil až do konce života.

Poslední dva roky kvůli špatnému zdravotnímu stavu

nemohl žít sám na dobršské fary, ale našel pomoc v terapeuťské komunitě v Němčicích. Na Dobru však dojížděl.

Ze jeho osudů sámsčesně a celoživotní pasáže jej provázem Víchův Klaus oslovil před

deseti lety Řádem T. G. Masaryka.

„Někdy jsem nemyslel, že se dožiju tolika let,“ svěřoval se Martin Vích před dvěma lety při oslavách 85. narozenin. „A co bych si přál? Aby má

Pánbůh přijal na milost a Boží smutí dopomáhal. Ale o to se musím ještě postarat.“ říkal a

pokorou kněz z Pošumaví. Martin František Vích byl do pohřben 15. října v Mělněm v Českých Budějovicích.

„Říkejte mi táto a já vám budu říkat děti“

„Aby mě Pán Bůh přijal na milost“ – přál si P. Martin František Vích v posledním rozhovoru pro KT

P. Martin František Vích
Snímek autor

Připomínka v regionálním tisku

(archiv M. Paulič)

Příloha XXV.

Z pohřbu P. M. Vícha, říjen 2008

(web farnosti Lomec)

76. 10. 2004

ODCHOD MARTINA VÍCHA OPLAKALI SKAUTI, VĚZNI I NARKOMANI

ROZLOUČENÍ. Včera se v Českých Budějovicích naposledy rozloučili všichni známí a příbuzní s knězem Martinem Františkem Víchem (87), který minulý týden zemřel po dlouhé nemoci. Poslední rozloučení se uskutečnilo v českobudějovickém Růženeckém kostele, patřícím kongregaci petrínů. Farář, který čtyři desetiletí působil ve Vacově, Čestčicích a v Dobrši na Strakonicku, měl za sebou roky strávené v komunistických věznicích a při nucených pracích v dolech. Při posledním rozloučení nechyběli ani klienti centra SANANIM Němčice, kteří se jednají o faráře do posledních dnů starali. Martin František Vích byl pohřben do hrobu spoluhráčů v Mladém v Českých Budějovicích.
Foto: Deník/Radek Gális

STRAKONICKO

Zemřel farář Martin Vích z Dobrše

Strakonice, Dobrš/ V noci z úterý na středu zemřel po dlouhé nemoci farář Martin František Vích z Dobrše. Skaut, zahradník, řeholník a zároveň politický vězeň, který se natrvalo zapsal do myslí a životů mnoha lidí z Pošumaví.

Informace z tisku o úmrtí P. M. Vícha

(archiv M. Paulič)

Listy z Pošumaví posílal farář Martin Vích do všech domovů

Zajímavou knihu mohou čtenáři zakoupit v českobudějovickém knihkupectví U Mikuláše

RADEK GÁLIS

Jižní Čechy/ Pokud ještě nemáte pro někoho blízkého originální a výjimečný dárek k Vánocům, zajděte do českobudějovického knihkupectví U Mikuláše za katedrálou a kupte zde zajímavou publikaci nazvanou *Listy z Pošumaví* od Františka Martina Vícha.

Kniha obsahuje desítky dopisů, které farář Martin Vích z Dobrušky na Strakonicku pravidelně psával patnáct let svým farníkům a dalším přátelům této pošumavské obce.

Dozvíte se zde mnoho o životě a osudech moudrého faráře, který za komunistů strávil několik let ve vězení a pracovních lágrech.

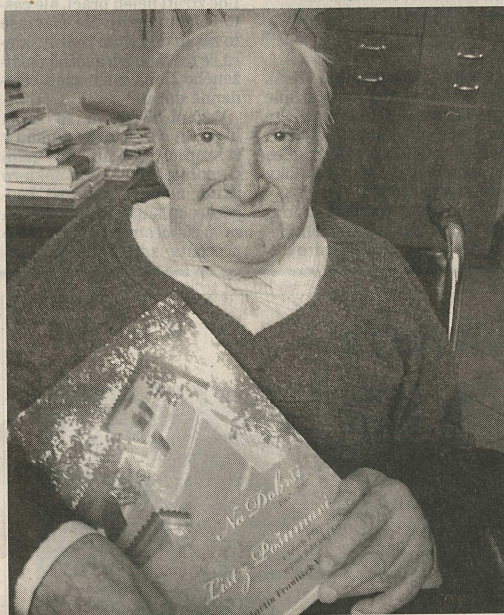
Význam Vánoc

Kniha nabízí zajímavá a poutavá vyprávění, kterými Martin Vích oslovoval mladé i starší čtenáře, jež za ním rádi vážili cestu na zapadlou Dobrušku.

Z otištěných vět dýchá životní moudrost a laskavost člověka, který má za sebou těžký a nesmírně plný a bohatý život.

Kniha *Listů z Pošumaví* vyšla loni a byla dárkem Martinu Víchovi, který na Dobrušku prožil 40 let kněžské služby.

Martin Vích letos v říjnu ve věku 87 let zemřel, ale jeho myšlenky zůstávají jednou provždy zaznamenány v kni-

ČLOVĚK. Farář Martin František Vích z Dobrušky. Foto: Deník/Radek Gális

ze, kterou můžete v karmelitánském knihkupectví U Mikuláše zakoupit. Ve svých vánočních zamyšleních se Martin Vích často vracel k tématu narození Ježíše Krista a upozorňoval, že tyto křesťanské svátky jsou v současné době přebíjeny shonem, ner-

vozitou, nákupy a opomíjením původního významu Vánoc.

„Vánoční svátky se staly spíš záležitostí obchodu než úcty a vzpomínky toho, co se před dvěma tisíci lety stalo,“ říkal Martin Vích.

„Tehdy se v chudíčkém

chlévě narodil Spasitel světa. Oslavy Vánoc jsou hrou světel, ale když se zeptáte lidí, proč se oslavují Vánoce, tak nevědí. Myslí si, že je to jen nějaká pohádka. Jenže je to zatím velká skutečnost. Která událost z dějin má tolik hodnověrných potvrzení jako narození Kristovo a jeho život? Tolik apoštolů, kteří s ním žili, položili raději život, než by o něm přestali mluvit,“ tvrdil Martin Vích.

Na stránkách *Listů z Pošumaví* se vrací k Vánocům prožitým v kriminálech.

„Vzpomínám si už na první Vánoce v roce 1953, když mě zavřeli. Dali mě na celu, kde byl člověk, který se mně představil: Jsem Josef Pavel, interbrigadista ze Španělska. Bachař Josefa Pavla 24. prosince vyvolal na chodbu. Slyšel jsem šustění papíru a šepotání. Pak se vrátil a čekal, až bachař zavře celu a odejde. Když na chodbě utichly kroky, řekl mi: Martine, máme vyhráno, máme Štědrý den! Manželka mu přinesla spoustu dobrot, kterých měl plné kapsy. Nemohl mi to prý říct, protože se nikdo nesměl dozvědět, že mu to bachař propašoval. A my se rozdělíme – řekl mi a začal dělit každou kostku cukru, fíky a další cukrovinky. Polovičku jemu, polovičku mně. Měli jsme tehdy opravdu krásný Štědrý večer,“ vzpomínal kněz Martin František Vích.

List z Pošumaví

(archiv M. Paulič)

Za panem farářem Víchem aneb Na Dobrši rok poté

Dobrš/ Martina Františka Vícha (12. 6. 1921–7. 10. 2008) znali všichni. Někdo zpovzdáli, někdo blíže, ale dojmy ze setkání s ním a charakter atmosféry spojené s jeho duchovní prací a působením v Dobrši by popsali všichni stejně: otevřenost novým myšlenkám, úcta a pochopení pro to dobré staré, živá víra, opravdovost a upřímnost. A zároveň individualita a vytrvalost. Kdo přijel na Dobrš a projevil zájem, nebo se jen poptal, měl dveře otevřené. Na faru, do kostela, do kaple, ke zvonům, památkám, do celé Dobrše.

Vždy měl zájem také o činnost Sdružení pro obnovu Dobrše a dával jí veškerou svou podporu. To neznamenal, že by byl bez názoru na to, jak „tu Dobrš“ vlastně obnovovat.

Dobré mezilidské vztahy, to mělo být základem, o to se i snažil, a snažil se i moderovat napětí vzniklé časem mezi místními a přišedšími. Mnohdy jsme neměli tolik energie, čerstvé vůle ani myšlenek, nápadů jako on, pětasedmdesátník, pak osmdesátník...

Vždy nás podpořil, i jsme se někdy neshodli, ale pokaždé to byl dialog, my jsme přemýšleli o něm, on přemýšlel o nás, společně jsme dumali nad věcmi dobršskými i mnohými jinými.

Dovolíme si zde učinit odbočku v duchu barokním – v duchu doby, kdy Dobrš byla v rozkvětu a vstoupila do obecného povědomí (kam se dnes znovu dostala, i zásluhou Martina Františka Vícha) – a vrátíme se k Martinovu jménu: vích jako smotek suchých stébel určený k podpalování, vích zprostředkující životodárný oheň, věčný hořící vích.

A je to tak: kdo se s ním setkal, v tom zažehl jiskru a postupně tak rozsvítil nejen Dobrš, ale i místa, kam se lidé z Dobrše zase rozjeli domů. Nebeská zář nad touto pošumavskou vsí není už jen dílem Dobršské Madony, ale od loň-

ského podzimu na ní – je to už rok – trvale září i další hvězda.

Je-li už rok opuštěna také dobršská fara, staly se opuštěnými i myšlenky, na nichž souznělost farního společenství a fary jako místa duchovního života především mladých lidí po dlouhé roky P. Martin Vích tvořil? Není tomu tak.

Přes určitá přirozená úskalí je dobršská fara – i díky pochopení administrátora farnosti – nadále otevřena pro setkávání, poznávání, společnou práci a duchovní život. Proto tu, zvláště o letních víkendech, můžeme potkat při brigádě, ale také zpěvu či duchovním rozjímání mladé lidí, pocházející z celé naší vlasti, ale především z pražské Římskokatolické akademické farnosti u Sv. Salvátora – farnosti, která je již po léta právě zásluhou Martina F. Vícha spojena s Dobrší.

V souvislosti s pomalu se rodícím projektem budoucího využití fary máme naději, že tato dlouholetá tradice bude pro něj dobrým základem i závazkem a že se vztah Dobrš–Praha prohloubí a upevní.

Sdružení pro obnovu Dobrše by více než čtyřicetileté dobršské působení faráře P. Martina Františka Vícha (politického vězně 50. let, člena Konfederace politických vězňů ČR, neúnavného příznivce a podporovatele skautského hnutí) rádo – v úzké spolupráci s místní farností a jejím administrátorem – připomenulo pamětní deskou.

O podporu záměru byla požádána Konfederace politických vězňů ČR a také Junák – Svaz skautů a skautek ČR. Věříme, že tato naše aktivita, tedy připomenout P. Vícha v Dobrši i dnešním poutníkům a příchozím, je důstojná a smysluplná, a že myšlenka nalezne i širší podporu.

O celém projektu lze získat podrobnější informace na stránkách www.dobrs.eu.

Ivo Kraml, Radek Lunga

ABSTRAKT

KOVANDOVÁ, J. *Problematika stáří kněze na příkladu pátera Martina Vícha*. České Budějovice 2010. Bakalářská práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích. Teologická fakulta. Katedra filosofie a religionistiky. Vedoucí práce doc. Mgr. Jaroslav Vokoun, Th.D.

Klíčová slova: stáří, stárnutí, senior, potřeba, změny, pomoc, kněz, kněžská služba, P. Martin Vích, Dobrš, dobršská fara, víra, terapeutická komunita, Domov klidného stáří

Práce se zabývá tematikou stáří kněze. Její teoretická část se věnuje obecně problematice života seniorů. Vymezuje pojmy stáří, stárnutí. Dále charakterizuje změny, ke kterým dochází ve stáří a potřeby seniorů. Blíže též specifikuje v. obecné rovině stáří kněze a naznačuje možnosti jeho řešení.

Stěžejní praktická část toto konkretizuje na příkladu kněze Martina Vícha - duchovního správce na Dobrši. Zachycuje poslední část jeho života na dobršské faře, následný pobyt v Domově klidného stáří sv. Anny v Sousedovicích i závěr v terapeutické komunitě Sananim v Němčicích.

Na konkrétním případě názorně ukazuje, co obnáší kněžské stáří, jaká jsou jeho specifika a získané poznatky srovnává s obecnými znaky stáří.

ABSTRACT

Problems of the Ageing Priest on the Example of the Parson Martin Vích.

Key words: old age, ageing, elderly people, need, changes, help, priest, priest service, P. Martin Vích, Dobrš, rectory on Dobrš, faith, therapeutic community, Domov klidného stáří

This thesis deals with the topics of the ageing priest. Its theoretical part turns to the problems of life in the elderly in general. It defines concepts of old age, ageing. It describes changes in ageing, and necessities of elderly people. It specifies ageing priest, and it indicates possibilities of solutions.

Main practical part of the thesis concretizes this problem on the example of the parson Martin Vích – Martin was priest and spiritual administrator in parish Dobrš. This part describes last part of his life in Dobrš, consecutive stay in Domov klidného stáří sv. Anny in Sousedovice, (home for elderly people), and his stay in therapeutic community Sananim in Němčice.

This thesis shows ageing priest, and specifics of this life on the real example. It uses learned knowledge to the general character of ageing.